

T Ü R K T A R İ H K U R U M U

BELLE TEN

Cilt : XLIII

NİSAN 1979

Sayı : 170

YENİ BULUNAN II. OSMAN ADINA YAZILMIŞ BİR “ZAFER-NÂME”

Prof. Dr. YAŞAR YÜCEL

Kitâb-ı Müstetâb üzerinde çalışmaya başlayarak eseri yayımladıktan sonra*, tüm çalışma ve çabalarımızı, II. Osman dönemi üzerinde yoğunlaştırmıştık. Çünkü, Osmanlı devletinin çöküş döneminin başında bir reformcu hükümdar olarak karşımıza çıkan II. Osman'ın, Kitâb-ı Müstetâb'la kendisine sunulan reformcu önerilerden esinlendiğine kuvvetle inanmaktaydık. Bu düşünce ile birinci elden bir kaynağa ulaşma isteğini duymuştuk ve II. Osman dönemi olaylarını içeren, görgü tanığı birinin kaleminden çıkmış bir tarih eserinin mevcut olup olmadığını araştırmaya koyulduk. Böyle bir araştırmanın nedeni vardı. Daha geç dönemin yazarlarının beyanlarına kaynaklık etmiş, Osman'ın çağdaşı bir eserin olabileceğini tahmin etmekte idik. İstanbul ve diğer illerdeki kütüphanelerde uzun araştırmalar yaptık. Bu arada yakın meslektaşlarımız tarafından haberdar edildiğimiz özel kitaplıkları da bir bir taradık. Uzun ve yorucu çalışmalarımız sırasında, iyi bir rastlantı sonucu elimize geçen bir yazma'yı okuyunca, tahminlerimizin doğru çıktığını sevinçle gördük.

İşte, bu makalemizde sözünü edeceğimiz “Zafer-nâme-i Belâgat-ı unvân der Beyân-ı Gazavât-ı Sultan Osman Hân-ı Gâzi” adlı yazma eser, tarafımızdan, Ankara'da özel bir kitaplıkta bulunmuştur. Özel bir kitaplıkta muhafaza edilmesi, bugüne değin bilim dünyasınca bilinmemesinin tek nedeni olmuştur.

“Zafer-nâme” yi bulduktan sonra yaptığımız bibliyografik araştırmalar, bizi bu yapının tek nüsha olduğu sonucuna götürmüştür. Halen 94 varak olan yazma'nın bazı varaklarının kopmuş olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, sevinerek belirtelim ki, bu eksiklik yayına hazırlamakta olduğumuz eserin bütünlüğünü bozmamaktadır. Bu yazı, ileride tenkidli basımını sunacağımız eserin etrafı bir tanıtımdır.

* *Osmanlı Devlet Düzenine Ait Metinler - I: Kitâb-ı Müstetâb*, Ankara 1974 (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi Yayınları, No: 216).

Eser, 15,5 × 23 cm. boyutlarında, kahverenkli meşin, miklepli ve şemseli, cetvelli, orijinal cilde sahiptir. Baştarafı tezhiplidir. Her sayfa 13 satırı ihtiva etmektedir. Sayfa kenarları çerçvelidir. Filigransız Avrupa kağıdı üzerine 9 × 17 cm. boyutlarındaki alana siyah mürekkeple, nesih hattıyla yazılan metin, harekeli olup, âyetler ve hadisler kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Başka hiçbir nüshasına rastlamadığımız eserin elimizdeki yazması, müellif hattıdır.

Eserin kime sunulduğu, müellif adı ve telif tarihi meselesine gelince; yazar, eserini kısa süre (1618-1622) iktidarda kalan reformcu Osmanlı padişahı II. Osman adına yazmış ve ona sunmuştur. Bu husus yazma'daki şu ifadeden anlaşılmaktadır: "Bu hakırde ne iktidâr ola ki risâlemüz TUHFE-İ ŞÂHÎ olmağa SEZÂ ve IRÂZA-İ PÂDİŞAHÎ arz olunmağa revâ ola"¹. En son yaprakta geçen;

"Cihâd-ı a'zamun vasfın iderken Hâlisî benden,

Zihî gazâ ola tarihî oldum gaybdan mülhem"

beyiti², bize hem müellifin adını, hem de eserini düzenleme tarihini vermektedir. "Zihî gazâ" kelimeleri ebced ile 1030 tarihini karşılamaktadır. Müellif ayrıca, bu kelimelerin altına rakamla 1030 yazmıştır. Eserde müellif adı olarak Hâlisî geçmektedir. Belki de bu mahlâstur. Şimdilik bunu açıklamaktan yoksunuz. Kâtip Çelebi Keşfü'z - zünûn'da Kilârî Mehmed Efendi'nin Hotin seferine dair bir eser yazdığını kaydetmektedir. Bulduğumuz bu yazma, Kâtip Çelebi'nin sözünü ettiği yazma olabilir. Belki de Kilârî Mehmed Efendi, Hâlisî mahlâsını kullanmıştır. Ancak bu meseleler şimdilik daha bir süre soru olarak kalacak gibi görünmektedir.

Müellif ve Eserinin Değeri:

Kitabında ismini veya mahlâsını açıklayan müellifin hayatı hakkında yaptığımız biyografik araştırmalarda herhangi bir bilgiye rastlayamadık. Ancak eserin mukaddimesinde "hasbetenli'llâh" II. Osman'ın gazalarını yazmak istediğini beyan etmekte ve daha sonra yer yer âyet, hadis, hikmet ve darb-ı meselleri gayet ustalıkla kullanmaktadır. Türkçeleri yanında Farsça şürlere de kitabında yer veren müellif, mensur kısımlarında başarılı bir dil kullanmaktadır.

¹ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 6b.

² Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 94b.

Bu yazış tarzı, yapıtın yazarının Enderun tahsili görmüş biri olduğu izlenimini vermektedir. Ayrıca müellifin, "Dârü's-sa'âde Ağası Süleyman Ağa"nın adının her geçişinde, uzun uzadıya dualar etmesi ve ünvanlar kullanması anlamlıdır³. Hâlisî, Sadr-ı a'zamın adını bile sade bir şekilde anarken, Dârü's-sa'âde Ağasından bu şekilde bahsetmesi, ona yakınlığının ya da tâbiyetinin bir işareti olabileceğini akla getirmektedir. Acaba kendisi, Bîrûn'da yararlı biri miydi?

Bulduğumuz bu Zafer - nâme'nin, XVII. yüzyıl Osmanlı tarihine ait çok önemli bir kaynak olduğunu iddia etmek yerinde olacaktır. Şöyle ki; eserin sunulduğu II. Osman ve devri, Osmanlı tarihinin çağdaş kaynak yönünden noksanlığı günümüze dek hissedilen bir dönemidir. Tarafımızdan ilk kez bilim dünyasına tanıtılmakta olan bu eser, sözüedilen dönemin Osmanlı siyâsî ve iç tarihi açısından önemli bir boşluğunu doldurmuş olacaktır. Bu eserin verdiği bilgilere, ortaya attığı meselelere değinmeden önce devrin olaylarını içeren kaynaklara kısa bir bakış yapmanın yararına inanıyoruz. Böylece yazmanın değeri daha açıklığa kavuşacaktır.

Bugüne dek araştırmacılar II. Osman ve devrinin siyasal ve iç tarih olaylarını incelerken⁴ muahhar kaynaklar olan Peçevî⁵, Kâtip Çelebi (Feleke'si)⁶ ve Naîma'yı⁷ tekrarlamaktan öteye gide-memişlerdir. Tarafımızdan bilim dünyasının istifadesine sunulmuş olan "Kitâb-ı Müstetâb"⁸ II. Osman devrinin tek çağdaş kaynağı durumundaydı. Böylece, ycnî bulduğumuz ve yayına hazırlamakta

³ Örneğin *Zafer - nâme*, vrk. 72 a: "...yevm-i mezbûrda Asumân-ı hünerin neyyir-i a'zamı Dârü's-sa'âde Ağası Süleyman Ağa Hazretleri ve şecâ'at-pîşe ve salâbetendîşe Sadr-ı a'zam Hüseyin Paşa" denilmektedir. Yine 88b-89a'da Süleyman Ağa'dan şöyle söz edilmektedir: "...kadvetü'l-havâs ve'l-mukarrıbîn, umdetü eshâbi'l-izz ve't-temkîn, mu'temedü'l-mulûk ve's-selâtin, enîsü'l-hazreti'l-aliyyeti's-sultânîyye, celîsü'd-devleti's-sıyyeti'l-hakâniye, sâhibü't-tedbîr ve'l-firâse, mâlikü'l-akl ve'l-kıyâse Dârü's-sa'âde Ağası Süleyman Ağa..".

⁴ Örneğin bk. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi* III/1, Ankara 1951, 132-151; Şinasi Altundağ, II. Osman maddesi. *İslâm Ansiklopedisi*; Shaw, Stanford J. *History of the Ottoman Empire and Modern Turkey* I. Cambridge 1976, s. 192-193.

⁵ İbrahim Peçevî, *Tarih-i Peçevî* II., İstanbul 1283, s. 376-380.

⁶ Kâtip Çelebi, *Fezleke* I, II., İstanbul 1286/87, s. 403-412; 1-5.

⁷ Mustafa Naîma, *Tarih II.*, İstanbul 1280, s. 186.

⁸ Yaşar Yücel, *Osmanlı Devlet Düzenine Ait Metinler I: Kitâb-ı Müstetâb*, Ankara 1974.

olduğumuz Zafer - nâme, bu döneme ait ve devrin pâdişâhına sunulan ikinci çağdaş eser olmakta (ölümü meselesiyle ilgili Tuğî, Bostanzâde dışında)⁹ ve içeriği itibariyle de Kitâb-ı Müstetâb'ı tamamlamaktır. Bu görüşümüzü desteklemek ve yeni bulunan eserin değerini daha iyi ortaya koyabilmek açısından, Kitâb-ı Müstetâb'ın 1620'ler Türkiye'sinin durumuna dair verdiği bilgileri özetlemek gerekmektedir:

II. Osman (1618-1622) Osmanlı tahtına çıktığı sırada devlet ve toplum düzenindeki görünüm şöyleydi: Osmanlı devlet düzeni ve eski kanunlar bozulmuştu. Bunun esas nedeni, pâdişâh'ın otoritesinin zayıflaması ve parçalanmasıdır. Devletin ruhu sayılan pâdişâh otoritesini icraya eskiden yalnız vezir-i âzam, mutlak vekâleti ile haizdi, araya kimse giremezdi. Fakat şimdi, pâdişâh adına doğrudan doğruya emirler verilmeye başlanmıştır. Sorumsuz kimseler bu otoriteyi kendi şahsî çıkarlarına alet etmişlerdir. Rüşvet alarak memuriyetleri ve devlet gelirlerini bağışlamaya başlamışlardır. Yalnız *ehl-i örf* değil, *ulemâ* sınıfı bile iyiden iyiye rüşvete alışmıştır. Otoritenin zayıflamasında pâdişâhların devlet işlerine kayıtsızlığı da rol oynamıştır. Bu zayıflık ise eyâletlerdeki kargaşalığın başlıca kökenidir. Buralarda artık pâdişâh fermanına eskisi gibi aldırın yoktur. Kapıkullarının tahakkümü yüzünden eyâletlerin yöneticileri görev yapamaz hale gelmişlerdir. Devşirme-kul sistemi bozulmuştur. Reâyâ'nın askeri sınıfa girmiş olması bozukluğun başlıca sebebi olmuştur. III. Murad devrinden itibaren, reâyâ'nın silah taşımaması yasak eden, onların kapu-kulu olmasını veya doğrudan doğruya sipahî timârı almasını meneden kanunlara riayet edilmemeğe başlanmıştır. Neticede askerin kalitesi düşmüş, disiplin bozulmuş, çiftçilerin topraklarını bırakmalarını, bu durum teşvik etmiştir. Levendler ve sekbanlar bunlar arasında türemiş, ekserisi celâli olmuşlardır. Öyle ki, olur olmaz reâyâ bir çift öküzünü satıp, akça kuvveti ile kimi sipahî, kimi yeniçeri olup istedikleri dirliğe ve mansıba geçmişlerdir. Timârlı sipahî ordusu önemini kaybetmiştir. İmparatorluğun esas ordusunu

⁹ Yahya bin Mehmed Bostanzâde. *Vak'a-i Sultan Osman Han*. Süleymaniye Hâlet Ef. Ktp. 611; bu eserin neşri için bk. Orhan Şaik Gökyay, II. Sultan Osman'ın Şahadeti. *Atsız Armağanı*, İst. 1976, s. 187-256; Mithat Sertoğlu, Tuğî Tarihi. *İbretnümâ*, II. Osman'ın Şahadetinden bahseder, *TTK Belleten* XI/43 (1947) s. 489-514; Hüseyin Tuğî. *Vak'a-i Sultan Osman Han*. *Fahir İz neşr.* TDAYB 1967 (1968) s. 119-164.

eyâletlerde timarlarında oturan sipahîler teşkil ederdi. Fakat şimdi saray halkı ve ekâbir, hükümet otoritesinin zayıflamasından istifade ederek timar ve zeametleri kendi tasarrufları altına geçirmişler ve böylece sipahî aileleri dirliksiz kalmışlardır. Bu durumda devlet, kapıkulunu çoğaltmak mecburiyetinde kalmış, bunlara ulûfe, maaş yetiştirmek zorlaşmış, merkezî hazinenin yükü fazlası ile artmış, mâli sıkıntı başgöstermiştir. Kapu - kulu devlete tahakküm eder olmuştur. Reâyâ asker olmaya özenince toprağını bırakmış, üretim düşmüştür.

Diğer taraftan bu torakların çoğu, *ekâbir* çiftlikleri haline gelmiştir. Reâyânın vergi yükü, merkezî hazinenin çoğalan masrafları nedeniyle arttırılmıştır. İltizam usûlü genişlediğinden suistimaller sebebiyle bu yük çekilmez hale gelmiştir. Bu sebepten reâyâ dağılmaya, toprağını bırakıp kaçmağa, levend, sekban olmağa veya eşkiyalığa başlamışlardır. Kudretli olanlar Rumeli'ye, İran'a ve Kırım'a kaçıp sığınmışlardır. Üsküdar'dan Bağdad'a ve Sivas cânibinden Erzurum ve Van'a varınca "kurâ ve mezâri" den ancak dörtte biri ma'mûr kalmıştır¹⁰.

İşte iktidarının ikinci yılında II. Osman'a sunulan bir islâhat kitabı, "Kitâb - ı Müstebâb" da yer alan devletin görünümü bu idi. Osmanlı Devletindeki "tegayyür ve fesâdın" ilk belirtilerini doğru bir teşhis ile Kanûnî devrinde bulan yazar, II. Osman'ı adeta devlet düzeninde bir sıra reform yapmaya teşvik etmiştir.

Kitâb-ı Müstetâb'da askerlik düzenindeki bozukluk ve çöküşe ağırlık verildiği gözden kaçmamaktadır. Nitekim de II. Osman devrinde, geleneklere aykırı sayılan ve endişeyle karşılanan yenilik girişimlerinin ilki, askerlik alanında başlatılmıştır. Tanıtmakta olduğumuz Zafer - nâme'de pâdişâhın diğer bozukluklara da eğilmiş olduğu açıklığa kavuşmaktadır. Muahhar kaynaklardaki bilgiler II. Osman'ın tahta geçtiği sırada İran sorunu ile karşılaştığını göstermektedir. XVI. yüzyılın sonlarında ortaya çıkan ve Osmanlı devletinin mâli olanaklarını büyük ölçüde sarsan bu dış sorunu, İran hükümdarı Şah I. Abbas ile anlaşma yaparak çözümlenmiştir¹¹. Fakat, II. Osman devrinin esas dış sorunu olarak Lehistan ve Kazak meselesi ön plâna çıkmıştır. Uzun uğraşdan sonra Osmanlı denetimine girmiş olan

¹⁰ Bk. *Kitâb-ı Müstetâb*, XXI-XXVI.

¹¹ Bk. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi* III/1, s. 133; Halil Paşa mad-desi. *İslâm Ansiklopedisi*.

Karadeniz'de çok düzenli yürütülen ticarî faaliyetler Kazakların ufak fakat hareket yeteneği yüksek savaş gemileri yüzünden ağır darbeler yemekte idi.

Lehistan ise, Osmanlılara dost görünmesine rağmen Kazakları desteklemekte, Eflâk ve Boğdan'ın işlerine müdahale etmekte idi ¹².

İşte Hâlisî'nin H. 1030 tarihini taşıyan "Zafer - nâme"si, II. Osman'ın Lehistan ve Kazak meselesini halletmek için yaptığı seferi tüm yönleri ile anlatan, bilinen tek eseridir. Verdiği malûmatın tahlili, müellifin bizzat Lehistan seferine katıldığını ve yakın bir görgü tanığı olarak, seferin olgularını yansıttığını göstermektedir.

"Zafer - nâme"yi bir bakıma Lehistan seferinin günlüğü olarak da değerlendirebiliriz. Sefer kararı alınmasının nedenleri, yapılan hazırlıklar, pâdişâhın bizzat ordunun başında olarak 7 Cemaziyelâhir 1030/29 Nisan 1621'de İstanbul'dan hareketinden başlayarak ¹³ Lehistanla yapılan barıştan ¹⁴ sonra 23 Zi'l-kâ'de 1030/8 Ekim 1621'de Hotin önünden İstanbul'a doğru geriye dönüşüne değin geçen olaylar ¹⁵ menzil - menzil günlük olarak verilmektedir.

"Zafer - nâme"nin içeriğini ve bu arada önemini yansıtmış olmak için yazmadan bazı örnek pasajlar sunmak istiyoruz:

Hâlisî Lehistan seferinin nedenini naklettiği bölümünde: "Bundan akdem Leh Kralı olanlar, saadetlü pâdişâh-ı âlem - penâh hazretlerinin ecdâd-ı izâm ve abâ-ı kirâmlarının zamân-ı saâdet - iktirânlarından berü, mün'akid ve müte'ahhid oldukları harâc ve virgülerin sâl-be sâl Südde-i seniyye-i siden - misâllerine irsâl ve isâl idegelüb, bermücib-i ahdü peymân, emnü amân-ı sâhib - kirânîlerinde âstûde-hâl ve şâdân olgelmışleriken bundan akdem cennet - mekân, firdevs-âşiyân, garîk-i Rahman merhûm ve mağfûrunleh Sultan Ahmed Han - aleyhi'r - rahmet ve'r - rıdvân - zamanlarında, mahz-ı gurûr-ı delâlet ve ayn-ı şürûr-ı şeytânetleri hasebiyle, Kazak nâmında bir alay melâîn-i düzeh - mekîni, nice şayka-i felâket - garka ile Karadeniz Boğazına gönderüb, memâlik-i mahrûse-i hüsrevânî muzâfâtundan bazı mahallere zarar u kûzend irişdürüb, hilâf-ı ahd u amân melâîn-i mezburînin nakz-ı ahd ü peymânları zuhûr eylemiş idi.

¹² Bk. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi* III/1, s. 133-134.

¹³ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 70a.

¹⁴ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 91a, b.

¹⁵ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 92b.

Merhûm ve mağfûrunleh hazretleri cezâ vü sezâların virmek kasdında iken ömürleri vefâ itmeyüb, bu dâr-ı gurûrdan serây-ı sûrûra irtihâl eylemişlerdi. Bâdehu taht-ı ferrûh - baht-ı hilâfet ve evreng-i saâdet, ferheng-i saltanat, Sultan Osman Hân-ı bünyân hazretlerine müyesser oldukda, Leh-i düzeh-mekîn tarafından, ilçileri gelüb, memâlik-i mahmiye-i Osmânî ve mesâlik-i mahrûsa-i hâkânî'den min-bâd bir mahalle tarafımızdan zarâr ü küzend irişdürülmeyüb, âdet-i kadîme ve rûsûm-ı kadîmemiz üzre, sâl - be sâl harâc ve sâyir virgülerimiz, der-i devlete irsâl ve isâl eylemek şartıyla istimân eyledüklerinde, şürût-ı mezbûr üzre, müceddeden ahd ü peymân olunub, ellerine der-i devletten ahidnâme-i hümâyûn-ı meserret - makrûn verüldükten sonra habâset-i zâtiyeleri ve kabahat-ı cibillîleri izâle olmayub girû memâlik-i mahrûse-i hüsvânî muzâfâtından bazı mahallere teaddî ve teezzî üzre oldukları, Hüdâvendigârı celilî'l - iktidâr hazretlerinin mesâmi'i aliyye-i hüsvânîlerine ilka olundukda gayret ü hamiyetleri mütehammil olmayub melâin-i mezbûrînin güşmâli için mukaddemâ Özi muhafâzasında olan merhûm İskender Paşa'yı serdâr eyleyüb Rumelî ve Bosna eyâletlerinde vâki' bazı asâkir-i nusretmezâhir ile irsâl buyurmuşlar idi" diyerek olayları anlatmakta ve ve devamla: "5 Cemâziye'l - âhir 1030'da Kapudan Halil Paşa hazretleri nehr-i Tuna kenarından gelüb Pâdişâh-ı âlem - penâh hazretlerinin şeref-i dest - bûsîlerle müşerref olub sâlifü'z - zikr olan on sekiz pâre Kazak şaykaların iki yüz mikdârı Kazak-ı bedahlâk esirlerü getürüb pâ-yı taht-ı felek - mikdârlarında nigunsâ eylemek ile müstehakk-ı inâyet-i şehriyârî ve müstevcib-i nüvâziş-i hazret-i kişver-küşâyî olmağın " diyerek devam eden yazar, "Ve Leh-i lâîn-i bed - a'mâl için her dem makâlleri bu idi ki Kral-ı Leh-i ber - geştchal, sâlis-i firavun-ı şeddâd ve sâlik-i mesâlik-i zulm u fesâd ve pir-ü Nemrûdû Ad'dür...." diyerek "Leh-i lâîn-i düzehmekîn üzre sefer eylemek murad eylediler" demektedir¹⁰.

"Zafer - nâme"de daha sonra günlük bir kronolojik düzen içinde pâdişâhın karardan sonraki meşvereti, ordunun sefer hazırlıkları, tüm ülkedeki idarecilere sefer çağrısı yapılması ve sonuçları, ordunun pâdişâh yönetiminde İstanbul'dan hareketi, bu sırada

¹⁰ Bk. *Zafer - nâme*. vrk. 60a vd.

İstanbul'daki hava ¹⁷, Hotin'e kadar izlenen menziller ve konaklamalar, tâbi beğlerle olan ilişkiler ve Rumeli'deki yeni atamalar, sefer sırasında yapılan savaşlar, merkezî yönetimdeki yönetici değişiklikleri, askerî düzende yenileşme çabaları, Hotin'in muhasarası ve bu sırada cereyan eden olaylar ve nihayet Lehistanla anlaşarak İstanbul'a hareket gibi ana konular geniş bir şekilde yer almaktadır.

Bu kısa tanıtma yazısında, elimizdeki yazmayı ayrıntılı bir şekilde sunamayacağımız tabiidir. Ne var ki, bilim dünyası ve meslektaşlarımız, yakında üzerindeki çalışmalarımız sonuçlanınca basıma verilecek olan bu eser yayımlandığında, bütünüyle inceleme olanağına kavuşmuş olacaklardır. Burada şunu söylemek istiyoruz:

Kişiliği, düşünceleri, askerî ve siyasi faaliyetleri hakkında son derece az bilgiye sahip olduğumuz II. Osman'ın daha iyi ve sağlıklı değerlendirilmesi bu yazmanın bulunması ile imkân dahiline girmiştir. Örneğin genç yaşına rağmen sefer sırasında yönetimde gösterdiği etkenliği şu kayıttan açıkça öğreniyoruz:

¹⁷ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 67b-68b: "...fermânu vâcibi'l-iz'ânları hemân sa'ât etrâf-ı memâlik-i Osmanî'de olan mîr-i mîrân-ı âlî - şân ve eknâf-ı kalemler-i hakanîde olanümerâ ve hükkâr-ı kavîyyü'l-erkânâ çavûşân-ı divân-ı aliyyin ile ahkâm-ı vâcibetü'l-ihtirâm gönderilmiş idi ki hâzır ve müheyyâ olub Nevruz-ı Sultânide Orduy-ı hümayûn-ı nusret - makrûn ve cünûd-ı zafer - nemûd-ı sa'âdetmerhûnlarına mülâkî olalar. Şol dem ki, sultân-ı bahâr ve hakan-ı mîrg-i zâr vilâyet-i sebze - zâre vâli ve şehriyâr oldu, asâkir-i ezhâr ve nîze - dârân-ı eşcar âlem-i servin yeşil sancakların sahn-ı sebze - zâre ve kıl'a-i gûhsâre diktiler, bahâdrân-ı nihâl-i gülün bazularında rengin siper ve nergislerin serlerinde miğfer-i zer ve benefşelerin omuzunda gürz-i girizân ve sahn-ı goncanın elinde nîze-i hûn - fişân ve sebzeler dahî harb ü kûlâ için sittân-ı cân - sitân götürüb cünd-i giyâhun sipâh-ı bî - şümârı, asâkir-i nusret - şîârı ile sultân-ı bahârın taht-ı livây-ı adâlet ihtivâsına sâflar âreste eylediler. Şahların ordusuna döndi serâser-i sahn-ı bağ kim ağaçlar anda yer yer kurdular simîn - otağ ânî ol bahâr-ı hüceste - âsârda sultân-ı feridûn-savlet, Keyhüsrev-i kavus - şevket, muzaffer-i âyin-i sâhib - kurân-ı rûy-i zemîn ve zî'l-lubhi rabbü'l-âlemîn hazretleri bir dîz-ı pîrûz u sad-sa'âdetde, sa'âdetle pây-ı âsumân - fer - sâyin rikâb-ı zemîn - temkîne basub ve himmet-ı bülend - cenâbî mânendi bir semend-i zaman - sür'ate süvâr olduğu hinde kôs-i rihlet urulub ve sûrnây-ı azîmet urulub tâk-i çarh-ı enbusî sadâ ile dolub afâk-ı cihânı tutdı... Âfitâb-ı âlem - tâb gibi zerrîn ser - âlemlerin ve kamer - peyker râyetlerin ucu evc-i âsumân - berrîne urûc idüb sipâh-ı kevâkib - aded ve asâkir-i gerdunmeâsır-i melâik - meded sokaklara dolub çarşuy-ı şehr-i İstanbul çûş u hurûş ile pîr olub önce giden çavuş ve yasavulların avâzesi dervâze-i felekü'l-eflâke peyveste oldu...".

"Saâdetlü pâdişâh-ı cem - câh hazretleri Tuna suyunun öte tarafı ki Boğdan yakasıdır, geçmek murâd-ı şerifleri olmağın, bir Belgrad şaykasına süvâr olub, bir kaç def'a öte yakaya geçüb geldüklerinden sonra, otağ-ı gerdün - tâklarından birini dahi, cîsr-i mezbûr üzerine kurub, gündüzlerde anda arâm ü kıyâm ve gicelerde, ol bir çetr-i felek - fersâhları ki cân-ı ten gibi kalb-i asker-i fevz-maserde vatan tutmuş idi, anda nevm ü niyâm iderlerdi. Ve zikr olunan çetr-i hümâyûnunun içinde ayyukâ peyveste bir kûh-ı pür-şükûh vâki' olmuş idi ki kûh-ı Kaf yanında hurdek-i hakîr ve Cebel-i Elburuz katında cevîz-i sagîr idi. Ol kûh-ı vâlânın fevkinde bir kasr-ı bâlâ ve ol kasr-ı nâdiretü'l - asr içinde bir taht-ı rânâ kurulmuş idi ki çeşm-i felek nazîrin ve dîde-i melek adlînin görmemiş idi, ol taht-ı rânâ üzre cülûs edüb, gün gibi her cânibe nazar-endâz ve sevr gibi her tarafa gerden - efrâz olub, ictinâ - yı asâkir-i düşmen - peygâr ve itmâm-ı cîsr-i gerdün - tâk-ı üstüvâre nâzır idi"¹⁸.

Diğer taraftan metinde geçen "Ol hîn-i meymenet - karinde, saâdetlü pâdişâh-ı âlempenâh hazretleri, vüzerâ - yı devlet-i aliyye ve vükelâ - yı saltanat-ı celîlelerin, huzûr-ı müstevcibü's sürûrlarına dâvet idüb, emr-i seferi müşavere eylediler"¹⁹ kaydı yine genç pâdişâhın kişiliğe ve iyi bir devlet adamında olması gereken bir özelliğe sahip bulunduğunu göstermektedir.

"Zafer - nâme"de II. Osman devrinin merkez ve taşra yöneticileri arasında: Vezîr-i âzam Hüseyin Paşa, Vezir Kapudan-ı Derya Halil Paşa (I. Ahmed döneminde Vezîr-i Âzam), Dârü's - saâde Ağası Süleyman Ağa, Başdefterdar Abdülbâki Paşa, Yeniçeri Ağası Mustafa, Diyarbakır Beylerbeyi Dilâver Paşa (sefer sırasında vezîr-i âzamlığa atanıyor), Anadolu Beylerbeyi Hasan Paşa, Erzurum Beylerbeyi Yusuf Paşa, Dilâver Paşa'dan sonraki Diyarbakır Beylerbeyi olan Süleyman Paşa, Budin Beylerbeyi Karakaş Mehmed Paşa, Özi (Silistre) Beylerbeyi Kantemir Beğ, Özi Muhafızı İskender Paşa, bunun ölümünden sonraki Özi Muhafızı Hüseyin Paşa, Selânik Beyi Abdülkerim Paşa, Doğancı Ali Paşa, Nogay Paşa, İlbasanî Hasan Paşa, Aydın Bey, Vezîr-i Âzam Hüseyin Paşa'nın Delibaşısı Durmuş, Boğdan Beyi İstefan, Boğdan Beyi Aleksandr, Tatar Hanı ve ve-

¹⁸ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 78a, b.

¹⁹ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 66a, b.

ziri Timur Mirza, Erdel Hakimi Betlengabor adları geçmektedir²⁰. Bostanzâde ve Tuğî ile muahhar kaynaklarda çoğunun ismi geçen bu tarihî şahsiyetler hakkında Zafer - nâme'de geçen kayıtlar çağdaş bir gözlemciye ait olduğu için son derece önemlidir.

Zafer - nâme'nin şimdiye değin değindiğimiz önemli taraflarının yanı sıra belki de en dikkate değer özelliği, *Kitâb-ı Müstetâb*'la II. Osman'a sunulan reformcu önerilerin bu padişah tarafından uygulanmaya başlandığını ispatlamasıdır.

Bu görüşümüzü doğrulayan ve askerî düzende başlatılan reformlara dair bazı örnek pasajları aktarmak herhalde yararlı olacaktır:

"Ba'dehû sa'âdetlû Hüdâvendigâr-ı nigû - sâr hazretlerinin fermân-ı kadr - tûvânları şöyle vârid oldu ki tevâif-i yeniçeriyân bir meydâne nişân vaz' olunub kavâid-i tûfeng - endâzî ve levâzım-ı düşmen - güdâzında arz-ı hüner eyleyeler. Ferman-ı Hüdâvendigâr üzre Tunca nam nehr-i azîmün öte yakasında nişânlar dikilüb Yeniçeriler Ağası ve Turnacı - başı ve onbaşılar ile cemî'an yeniçeriyân cem' olup, mesâf-ı kûb-ı Kaf gibi sâf ender sâf dizilüb ol merdân-ı rezim - perdâz ve dilîrân-ı adûv - güdâze tûfengler atturub nişânlar urdurmuşlar idi"²¹.

"..... Hüdâvendigâr-ı celilü'l - iktidâr hazretleri ummân-ı ihsânîyi cûş ve bihâr-ı atafı hurûş idüb tevâif-i yeniçeriyâna in'am ü ihsân eylemek murâd-ı şerifleri olmağın huzâne-i âmire önünde

²⁰ Örneğin *Zafer - nâme*, vrk. 9a, b, 64b, 80a'da Kapudan Halil Paşa; vrk. 12 b'de Diyarbakır Beylerbeyisi Dilâver Paşa; vrk. 13 b'de Erdel hâkimi Betlengabor; vrk. 14 b, 81 a, 88 b'de Sadr-ı a'zam Hüseyin Paşa; 19 a'da Çerkes Hüseyin Paşa; 27 a'da Anadolu Beylerbeyisi Hasan Paşa; 33 b, 46 a'da Diyarbakır Beylerbeyisi Dilâver Paşa; 45 a, 88 b'de Kantemir; 46 b'de Özi muhâfazasında olan merhûm İskender Paşa; 72 a'da Süleyman Ağa; 64 a'da Mustafa Paşa; 75 b'de Selânik Beyi Abdülkerim Paşa; 76 a'da Vezir-i a'zam Hüseyin Paşa'nın Deli - başısı Durmuş; 88 b'de Süleyman Ağa adları geçmekte ve bu kişilerin faaliyetlerinden söz edilmektedir.

Bir örnek olmak üzere Erdel hâkimi hakkında anlatılanlar aynen aşağıya alınmıştır: "...Erdel hâkimi olan Betlengabor'dan mektuplar gelüb mazmûn-ı nusret - makrûnunda Nemçe Kralı dahî hufyeten Leh-i lâîn-i dühah - mekîne yardım için bir mikdâr küffâr göndermiş, haber alduğumda ardlarınca irişüb cümlesin kılıçdan geçirdim, hâliyâ alınan sancakları ve kesilen başları sa'âdetlû Pâdişâhımın huzûr-ı sa'âdetlerine gönderdim deyü arz-ı hidmet ve inhây-ı ubudiyyet eylemiş, fi'l-vâki' rûz-ı mezburda zikr olan sancaklar ve başlar getirilüb pâ-yi taht-ı felek - mikdârlarında nigunsâr oldu..".

²¹ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 73b-74a.

sâye-bânlar kurulub vüzerâ-i izâm ve vükelâ-i kirâm ve defterân ve kâtibân ve bi'l - cümle erbâb-ı Divân ve hüddâm-ı erkân yerli yerinde kıyâm gösterdiklerinden sonra mecmû'-ı yeniçeriyân ummân-ı bî - pâyân gibi mevc mevc gelüb avâtıf-ı aliyye-i hüsvânî, in'am-ı celile-i hidivâniye nâzır ve hâzır olub dört gün bölük bölük esâmileri okunub ihsân-ı pâdişâhî ile mesrûr ve eltâf-ı sultânî ile mecbûr olduktan sonra birer birer huzûr-ı hüdâvendigârî önünden güzâr itdirülüb devâm-ı devlet-i pâdişâhî ve kıyâm-ı haşmet-i şehinşâhî ediyyesine müdâvim olmuşlar idi".

"..... yeniçeri tayfasına in'amü ihsân bezl olundukta cenâb-ı saltanat - meâbları ol köşk üzerinde câlis olub, huzûr-ı hümayûnlarından geçen yeniçeri birer birer şumâr iderdi. Üç gün tamam olduktan sonra, yeniçeri tayfası dahi temâm olub ba'dehû sipâh-ı silâhdar ve muhassıl-ı kelâm altı bölük halkına dahi tenbih olundu ki, onlar dahi yeniçeri tayfasına her ne vechile virildi ise onlar dahi ol vechile gelüb inâyât-ı hurşid - nişâne mazhar olalar" ²².

Yine hükümdarın reâyâ'nın korunmasına dair aldığı önlemlerle ilgili şu pasaj da ilgi çekicidir:

"Mesken-i mesâkin-i gurâbâ ve mükemmin-i emâkin-i fukarâ ve ehl-i kurâdan, mürûr iden asker-i mensûr, cünûd-ı mevfûr, hilâf-ı şer ü kânûn ve mugâyir-i emr-i hümayûn, ednâ vü a'lâ ve bâ-y ü tûyânâya ale'l husûs zaif ve merd-i nahife zulmü teaddî ve cevru teezzi etmeyüb herkes cyyâm-ı devlet-i ebed-makrûn ve hengâm-ı saâdet-i mâdilet - meşhûnunda âsûde - hâl ve müref-fehûl - bâl olalar. Şöyle ki, zulmen ve gadren reâyâ ve berâyâdan fuzûlî bir şeyi alınımuş ola muhkem haklarından gelünib cezâ ve sezâsun vereler, diydü fermân-ı şeriflerin sâdûr olmağın bu husus için etrâf-ü eknâfe âdemler gönderildikten sonra irtesi gün Yayla - çayırı nâm menzile nüzûl olunmuş idi. Vezîr-i âzam hazretleri, yüz mikdarı âdem ile hufyeten kalkub ilgâr edüb, girû konak ki, Uzun Ali Çayırı demekle ma'rûfdur, varduklarında, fermân-ı kadr-i tuvân-ı hâ-kânî ve emr-i cereyân-ı sultânîye mugâyır vâz irtikâb eyleyen eşirrâya mücib-i ibret, sebeb-i nasihat için, birkaçına muhkem darbu let idüb, bir nicesinün dahi boyunların urub fermân-ı hüdâvendigârîyi icrâ eylediler" ²³.

²² Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 80^a, b - 81^a, b.

²³ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 77a-b.

Yukarıda sunduğumuz örnek pasajlarda yer alan bilgiler II. Osman'ın reformist anlayışını anlamlı biçimde vurgulamaktadır, kanısındayız. Bunların daha geniş yorum ve değerlendirilmesi makalemizin dışında olduğundan, şimdilik bu kadarla yetiniyoruz.

"Zafer - nâme"de yer alan bir çok kayıt II. Osman'ın gençliğine ve tecrübesinin azlığına rağmen merkez ve taşra yönetiminde düzenlemeye gitmek istediğini vurgulamaktadır. Örneğin sefere çıkışını anlatan bölümden, onun devletin bütün kurumlarına hâkim olma isteğini kolayca anlayabiliyoruz. Ordunun İstanbul'dan ayrılışında pâdişâhın kimlerle birlikte olduğu şöyle anlatılıyor: "... sâir vüzerâ ve mîr-i mîrân ve eshâb-ı menâsıb-ı Divân-ı aliyyin - âşiyân, Hâssa-i cenâb-ı sa'âdetlerinin hâce-i fazilet - şî'ârları ve Şeyhül'İslâm-ı şer'at - desârları ve altı bölük ağaları ve Yeniçeri Ağası ve sâir tevâif-i sipâh ve yeniçeriyân ve çavuşîrân ve müteferrikân ve çavûşân ve topçuyân ve cebeciyân ve bi'l - cümle birden bine ve binden yüz bine varınca ulûfe ve timâr ve zeâmete mutasarrıf olan asker-i bi - şumâr ve cünûd-ı nusret - nümûd-ı yemîn ü yesâr ile sene-i mezbûr Cemâziye'l - âhiresinin on altıncı gününde Dârü's-saltanatî'l - aliyye-i mahmiyye-i Kostantiniyye'den kalkub Davud Paşa nâm menzile nüzûl eylemişlerdi"²⁴.

Bu tasvir, Osmanlı ordusunun XVI. yüzyılın ortalarındaki bir seferinin azametini ve düzenini anımsatmaktadır. Genç Osman, bilindiği gibi devlet düzenini "ecdâd-ı izâmları asrında"ki durumuna getirmek isteyen bir Osmanlı pâdişâhıdır. *Zafer - nâme*'de bu istek ve hava yansıtılmak istenmektedir.

Ancak böylesine düzenle ve büyük bir ordu ile Lehistan seferini düzenleyen Osman'ın devamlı yeniçerileri kontrol etmeye çalıştığını, yukarıda verdiğimiz örnekler göstermektedir. *Zafer - nâme*'nin genel havası, Osman'ın büyük bir zafer kazandığı şeklindedir. Diğer kaynaklardan da biliyoruz, genç pâdişâh İstanbul'a böyle bir görüntü yaratan büyük bir alayla girmiştir. Fakat gerçekte yeniçerilerin düzen-sizliğinin büyük bir zaferi engellediğini, yine kaynaklar haber veriyor. Nitekim, açıkça olmasa bile bunu *Zafer - nâme*'nin satırları arasında da okumak mümkündür. Örneğin: "...ibtidâ Rum - ili kolu yürüyüş idüb birkaç tabiyenin aldıkları hinde cümlesi kabza-i fethetürü-

²⁴ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 70b-71a.

lürdü ve ol mahalde şîrân-ı kitâl mâl-i ganâime iştigâl idüb gubâr-ı ihmâli ayn-ı imhâllerine iktihâl itmiş bulundular:

Ne denlü cehd kılsan bir murâda
Nasîb olmaz mukadderden ziyâde

Yohsa ahz ü esîr olan küffârdan ceng - i mezbûr ahvâli istifsâr olunduğda eğer bir mikdâr dahî ceng ve peykâr ve ikdâm - ı kârzâr olunub mâl-i ganâime mukayyed olunmasa cümlemüz taburu birağub dağ ve kühsâra firâr ve terk-i dâr ü diyâr itmemez mukarrer idi deyü ihbar eylemişlerdi” denilmektedir²⁵. Büyük bir zafer kazandığı iddiasında olan, ya da daha doğru bir deyişle böyle görünmek gereğini duyan, ama aslında “ecdâd - izâmlarının asrı”nı özleyen bir pâdisâha sunulan bir eserde, elbetteki bazı şeyler açıklıkla değil, satırlar arasında anlatılmak istenecekti. Bu nedenle, II. Osman’ın Lehistan seferinden döndükten sonra İstanbul’da yeniçeriler tarafından öldürülmesi (1622) nedenleri de, dikkatli bir inceleme sonucu *Zafer - nâme*’den çıkarılabilir. İşte bütün bu anlatıklarımızdan dolayı, *Zafer - nâme*’nin bir an önce yayımı, kanımızca Osmanlı tarihine önemli bir katkı olacaktır.

Açıklanması gereken bir başka mesele de şudur: Acaba, genel hatları ile tanıtmaya çalıştığımız ve II. Osman dönemi olayları için simdilik orijinal tek kaynak olan bu *Zafer - nâme*, daha sonraki tarihçiler tarafından görülmüş ve kullanılmış mıdır?

Bu konuda yaptığımız tahlilî bir inceleme sonucu, araştırmacılar tarafından bugüne kadar bilinmeyen yeni bir gerçeğe karşı karşıya geldik. Bu da XVII. yüzyılın bilim adamı ve tarihçisi olan Kâtip Çelebi’nin *Fezleke*’sini kaleme alırken Hâlisî’nin *Zafer - nâme*’sini görmüş olmasıdır. Kâtip Çelebi’nin *Fezleke*’de (I. cild, s. 403-412 ve II. cild, s.1-5) II. Osman’ın Lehistan seferine ilişkin verdiği bilgiler, *Zafer - nâmenin* çok kısa bir özeti niteliğindedir. Kâtip Çelebi’nin Hâlisî’yi görmüş ve olayları onun eserinden özetlemiş olduğu öylesine açıktır ki, ilgili bölümde verdiği bilgileri, “*bu tarihe zîhî gazâ denildi*” diye bitirmektedir. Daha önce de belirttiğimiz gibi “*zîhî gazâ*” kelimeleri ebced hesabı ile 1030 tarihine tekâbül etmektedir ve Hâlisî, eserini bu kelimeleri içeren bir manzume ile sonuçlandırmıştır. Böylece

²⁵ Bk. *Zafer - nâme*, vrk. 40a,b.

Kâtip Çelebi'nin *Fezleke*'sine kaynaklık etmiş eserler arasına, şimdiye kadar bilinmeyen Hâlisî'nin *Zafer - nâme*'si de katılmış olmaktadır²⁸.

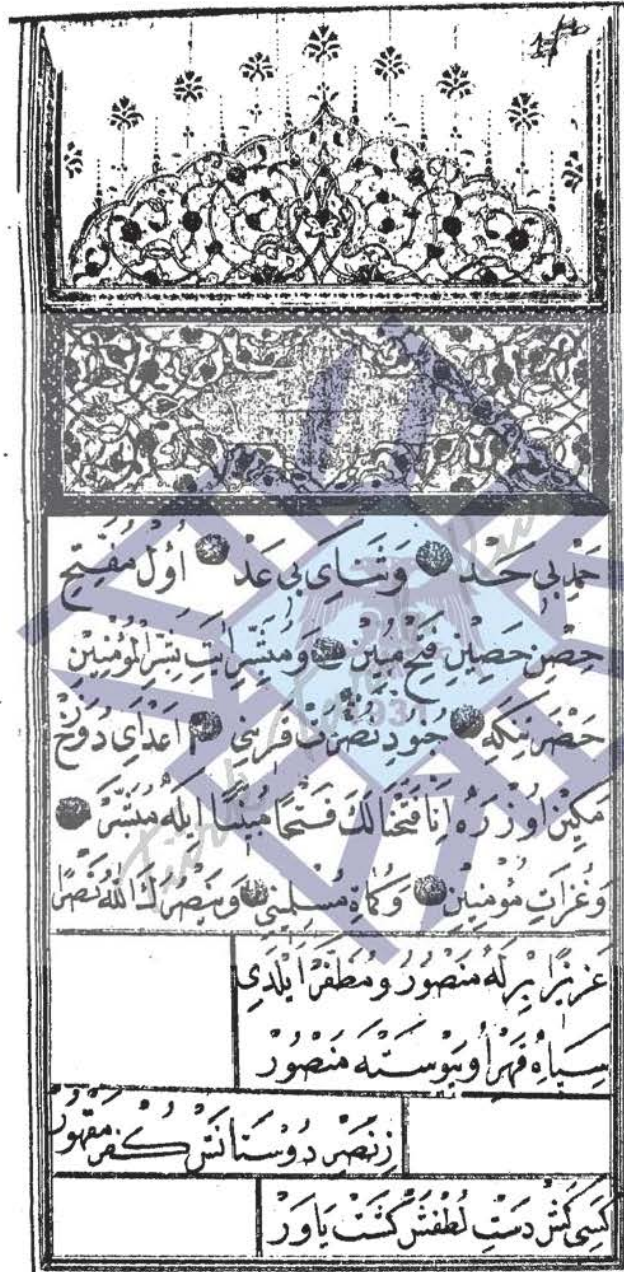
Zafer - nâme'de kullanılan yazı dili ve imlâ özellikleri hakkında da şunlar söylenebilir: Elimizdeki yazma metni, Orta Osmanlıca ile kaleme alınmıştır. Bilindiği gibi, Eski Osmanlıca üzerinde Türkolojide pek çok çalışma olmasına karşılık, Orta Osmanlıca üzerinde pek az durulmuştur. Son yıllarda (Örneğin Hazai gibi) bir takım araştırmacıların bu konuda yaptıkları çalışmalar henüz yeterli düzeye ulaşmamış görünüyor. Orta nesirle yazılmış olan elimizdeki yazma metni, manzum ve mensur bir örgü içerisindedir. Burada da ilgi çekici nokta, manzumelerin (beyit, kıt'a, manzume, rubai v. b.) metinden daha sade bir dille kaleme alınmış olmasıdır. Dîvân Edebiyatı örgüsü içerisinde yazılan bu sade dilli şiirler, edebî yönden genellikle zayıftır.

Yazarın mensur kısımdaki başarısını bu bölümlerde pek göremiyoruz. Konu ile ilgili Türkçe manzumeler, irticalen söylenmiş izlenimini uyandırmaktadır. Farsça yazılan şiirler ise, yukarıda da değindiğimiz gibi, yazarın belli bir eğitimden geçtiğini gösteriyor.

Yazma metninin dil özellikleri, Hâlisî'nin kişiliğine ısk tutacak niteliktedir. Bugün Anadolu ağızlarında gördüğümüz birtakım çekimli şekiller ve sözlerin kullanıldığı dikkat çekmektedir. "*Ahşam irişmeğin evvel asâkir-i tarafeyn misâl-i bahreyn birbiriyle ceng iderek ayrılıb*" örneğinde gördüğümüz "*ahşam irişmeğin evvel*" deyişi "*akşam erişmeden önce*" yerine kullanılmıştır ve bu Anadolu ağızlarının bir özelliğidir. Yine, TDK Tarama Sözlüğü'nde bulamadığımız *ılgar* sözcüğü, TDK Derleme Sözlüğü'nde özellikle Batı Anadolu'da kullanılan "hızlı, çabuk" anlamına gelen bir sözcüktür.

Gerek dil özellikleri, gerek Dîvân şiiri özelliklerini taşıyan ve irticalen söylenmiş izlenimini veren manzumelerin havası bize, Hâlisî'nin geçliğini Anadolu'da geçirmiş olabileceği izlenimini vermektedir.

²⁸ Diğer kaynaklar için bk. Bekir Kütükoğlu, *Kâtip Çelebi'nin Fezleke'sinin Kaynakları*. İstanbul 1974.

وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ أَمْرٌ جَلِيلٌ الْقَدَرِ نِيكَ
 مَذْبُورٌ لِرَبِّكَ رِضْوَانُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِمُ أَجْمَعِينَ •
 سَبَبٌ تَالِيفٍ ظَفَرٌ نَامَةٌ بَلَغَتْ عُنوانَ دَرِيَسِيَّانِ
 غَمَزَتْ سُلْطَانُ عُثْمَانَ خَانَ غَارِي رَحِمَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ
 سَبَبٌ تَحْرِيرِ أَجْمَالِ جَمِيلٍ • وَبَاعَتْ تَشْطِيرَ مَقَالَةٍ
 جَزِيلٍ • أَوْلَدَتْ لَهُ بَوْمُ سَمْدٍ حَقِيقٌ وَفَقِيرٌ بَرَقَ صَبْرٌ
 وَأَنْ جَوَانِي • وَمَنْ كَامُ غَفْوَانِي إِلَى هَذَا الْآنِ أَنْسَابُ
 أَفَاضِلٍ • وَكِتَابُ فَضَائِلٍ • أَيْدِي فِكْرٍ بَكْرٍ فَخْرٌ
 مَقَالِي أَبْوَابُ عُلُومٍ • وَجِدْ وَجْهَهُمْ حُلَّ مَقَاعِدِ اسْتَبَارِ
 فَهُومٍ • وَأَنْسِ حُلُومَ رَسَائِلِ وَكِتَابٍ • وَجَلِيسُ
 هَمْصِيئَةٍ مَسَائِلِ بِرْصَوَابٍ • أَيْدِي زِيورِ حُلِّ مَحْذَرَاتِ
 حُسْنِ خَطَابٍ • وَزِينَتِ كُلِّ مَرَأْسٍ رَدِّ جَوَابٍ كِهْ
 جَوَاهِرِ بَرَاغَتِ الْفَاطَظِ وَعِبَارَتِ • وَزَوَاهِرِ حَسَنَاتِ

يُعرض على الناس الرصور كلباتي وجوه استحسن
اوزره نصوب ايدوب ادا ايلي حسد وعيت سها منه
واقع اولور اكراسات اوزره اولورسد هر لب اندن
شبه وفد مقرر در نهايت وليكن مدني باكل نسيم
مضموني اوزره ناظر ندين ما مولدركه بوقيل البضاعة
كما بني صدف منزله تنزيل ايدوب مقصود بالذات اولان
در شاهوار نام ناي خد اوندكاري شرفي اليه مفاء
تخصيصه فرين بوره كرم وبوخيرده نه اقدار اوله كه
رساله من تحفه شاهي اولغه سنك وعراضه
بادشاهي عرض اولمغه روا اوله كچه تحفه الفقيه
حقير نكنه معلومدرهم لكن هر عيب كه سلطان به پسندد
منزست فحواينه عن اولوب مراد ايلدم بوقته زبرد
رنگ بي عباد وسراجه ينس كوني بنياد ده سعاد نلو

كَجَدِّ بِلَرْ بَعْدَهُ جَنَابِ جَلَالِكَ مَا بَكَ وَ مَعْدِكَ
 نِصَابِ كَرِي دَخِي مَا هُ مَزْ بَوْرُكْ اَوْ تَحِي كُونِي كِه
 يَوْمُ الْجُمُعَادُ رَدَوْلَتْ وَاِقْبَالَ وَسَعَادَتُ وَاِجْلَالُ
 اَيْلَهُ اَيْسَافِي نَامُ مَنَزَلْدَن رَحْلَتِ اَيْدُوبِ نَهْر طُونَه
 اَوْتَه يَفَه سِنْدَه وَاَقْع جِسْر صَغِيرِي كُيُوبِ بَكِي كُوي
 نَامُ قَرِيه قُوبِنْدُ بَر صَحْرَايِ بِي بَايَانِ وَ وَاْدِي
 بِهَشْتِ نِشَانَه نَزُولِ اَيْدُوبِ عَسَا كَرَامِي لَامِ طَفَرِ
 اَرْتِسَامِ كَرْتَهْمُ لَلَّه تَعَالَى اِلَى يَوْمِ الْقِيَامِ
 دَخِي عَادَتِ مَعْرُوفَه وَوَقَاعِدَه مَالُوفَه كَرِي اَوْزَرَه
 قَوْلُو قَوْلَرْنَدَن قَرَارِ اَيْلِدُ كَدَن صُكْرَه مَا هُ مَزْ بَوْرُكْ
 اَوْنِ اِيكِي كُونِي كِه يَوْمُ الْاَحَدُ دُرُ طَرُ زَلْفِ شَبِ تَارِ
 عَارِضِ سَبِينِ هَارْدَن تَارِ مَارِ وَغَرِ غَرَايِ صَبْحِ
 تَابَدَارِ دَكْدَارِ بِي اَشْكَارِ اُولْدِي نَاكَاهُ وَرِ جَمِيلِ

دُستورِ بی‌عدیل بُود آن خلیل یا شاخصِ نلری
 دُستِ نَمایِ هَمایُونده اُولانِ یَکجایانِ وُزُوسا
 وُغیرِ سَیِّدانِ کِه نَمکانِ دُریایِ شِجاعتِ وُیَلَنکاتِ
 بَیشَه زارِ شَها مَملُکُتِ دُستِ نَمایِ هَمایُونکِ
 سَایَرِ بَها دُریانِ دِیَلِکِ وُدیلا وُرانِ دُشمنِ لَیَلِکِ
 کُتُوبِ سَعادَتِ لُویا دُشاهِ عَالِیَناهِ عایدِ لَیَلِکِ
 کُوشِکِندَه اَلا یَکینِ کُوشِکُتُوبِ دُستِ بوسِ خُداوندِ
 ایلَه مَشرُفِ کاکَمکارِ اُولَدِ دُندانِ صُکُنِ اِمانتِ حُضرتِ
 جَبَّارِ وُمُغِراتِ رَسولِ خُمارِ مَوا بامِ نَصرتِ
 خُداوندِ کارِ قُویِ اَلا قَیدارِ ایلَه قُره دَکُزِ بُو غارِندَه
 فُراقِ بَدِ اخلاقِ مَلا عَینِ بی‌مِیلاقِ ایلَه جَنکِ وُیَکاتِ
 وُر زَمُوکارِ زارِ ایدُوبِ بَیْنا یَه اِلله المَلِکِ اَلکَبَرِ
 مَنصُورِ وُمُظفَرِ اُولَدِ وُغندَنِ غُرقِ کُردابِ اِنهرا مَ

خَلَقَ مُورِثُ الْبَهْجَةِ إِلَهَ عَالِي قَدَرٍ وَارْجَمَهُ يَوْمَ دِيلِكِ
 الْفَلَاقِ بَنِي دَخِي الْقِيَمِ بِكَ مِقْدَارِي مُسَلِّحٌ وَكَمَلْتُ عَسَاكِرِي
 فَوْزَ مَظَاهِرِ إِلَهٍ كَلُوبًا وَلَدَاخِي سَعَادَتُلُو بِادِشَا
 الْأَيْلَرِ بِنِ كُوسْتَرِ دَكْدَنِ صُكْرُ أَوَّلِ سَبِيلِ بُوَيَانِ دَخِي
 دَاخِلِ عَمَانِ بِي كِرَانِ أَوْلَدِي ۞ أَوَّلِ حِينِ مَمْنَتِ قَرِينِ
 أَرْدَلِ حَاكِمِي أَوْلَانِ بَسَلِ غَاوِ بُوَرْدَنِ مَكُوبِلَرِ كَلُوبِ
 مَضْمُونِ نَصْرَتِ مَقْرُونِ سِنْدِ نَجْمَةِ قِرَالِي دَخِي خُفْيَةِ
 لَيْلِ لَعِينِ دُوزَخِ مَكِينَةِ يَارْدُ دُورِ اِيچُونِ بَرِ مِقْدَارِ
 كَفَارِ كُونْدَرِ مَشْرِ خَيْرِ الدُّعَا أَرْدَلُونْدَنِ اِيچُونِ
 جَمْلَةِ سَبِي قَلْبِجَدَنِ كُورْدُ حَالِ الْإِنْسَانِ سَبْجَا قَلْبِي
 وَكَسِيلَانِ بَاشْلُوي سَعَادَتُلُو بِادِشَاهُكَ حُضُورِ
 سَعَادَتُلُونِيهِ لُونْدَرْدَمِ دِيوعَرَضِ حِزْمَتِ ۞ وَ
 اِنْهَائِي عُبُودِيَّتِ الْبَلَشِ فِي الْوَاقِعِ رُوزِ مَرَبُورْدِ دُذَكُ

إِنْتِجَابُ وَافِرْ زَاوَلُوبِ اَوْزِي مُحَافِظَه سِنْدُ اَوْلَانِ
 حُسَيْنِ يَاسَا اَوْزِ رِيَه كُونْدَرِ لَشِدُ زِدِيُو خَبَرِ وِش
 اِيْدِي اَوْلِ حَالَه حَضَرَتِ خُدا وَنِدَكَارِ سِيكُو كَارِ
 بُولِه رَايِ اِيْتِدِلِرْ كِه مَشَارُ اِلِيَه حَضَرَتِ لِيْ
 مَلَا عَيْنِ مَرْبُورِيْن دَن حَبِرْ دَارِ وَكَاهِ وَكَفَارِ
 كُمَرَاهُكْ وَجُودِ حَيَاتِ اَلُوْدِ كَرِيْن خَرَابِ وَتَبَاهِ
 اَيْلَكْ اِيْچُون كَاجِي كِي نَاوِ بَهَادِرِي بِيْجَه جُودِ
 ظَفَرِ نُوْدِ اِيلَه اَوْلِ طَرَفَه كُونْدَرِ مِشَلَرِ اِيْدِي بِيْتِ
 غَافِلِ اَوْلَمَه مَكْرُ دُشْمَنْدَن اَيَاكَانِ عَطَا
 قُوتُ سُونِ دِيْرَسَكْ وَجُودِ يَاكَلَه كَرْدِ خَطَا
 رُوزِ مَرْبُورُكْ اَوْچِي كُونِيَكِه بَوْمِ اَلَا شِيْنِ دُرْ
 اَوْزِي مُحَافِظَه سِنْدُ اَوْلَانِ مَشَارُ اِلِيَه حُسَيْنِ
 يَاسَا طَرَفِيْن تَكَرَّارِ اِيْچِي دِلِ كُورِ يُوْبِ اَفْكَارِ

خود حسن یاشا در اول بر یهلوان	
دین مواداریدر اول چایک سوار	
نیجه کز کفاری آتیش مار و مار	
غازیدر اول بی یهلوان ای جنگ جو	
هم بلند رزم جو هم شیر خو	
بیشه و غالت شیر نری و صحن کارزارک چایک	
سواری انا طولی بکتر بکسی حسن یاشای نرد بیشه	
و صلابت اندیشه در که لال و جال مالک وان	
سیم سمند غازیان ایله خراب و ویران اولوب سنج سن	
وسزاوار برید سن ایله متاع شجاعت بازار کار	
زارد ه بیع من نریدا اولدقن کالای سرور لکسی	
سر مایه شمشیر ایله ائلرک نری و باشا باش	
خصمنی یقوب برید سن ایدن بر یهلوان جری در دیو	

كَلَّا نَمْلَأَنَّ دَنِّ خُصُوصًا لِيَهْلِيَنَّ دُورُ زَحْ
 مِكْنَدَن يَنْجَدَ زَيْنُ دِلِّ الرَّائِبِ وَطَابُورِ مَكُورُكْ
 أَشَاغَه قُوسِي طَرَفِنْدَن يَكْجِي عَسْكَرِي دَخِي
 يوريش ايدوب طابور سنجاق ديك اوزره
 ايكن طابور مزبورك فتي زير برده تقدير ده
 مستور اولغله اينه مشيت مقدارند پنج
 صور موايع ظهور ايدوب ماينند دخی زمان
 هرور ايدوب احشام ايريشوب ظلت شام روز
 روشني غيبر فام ايتكن استغنيا بالله واصبروا
 فواسيله عامل اولوب دست کشيدن دودا من
 چيد اولمنش ايدى واکر تقدير رب قدر ده
 طابور مزبورك فتي مقدار اوليدى ابتدا روز
 ايلي قولي يوريش ايدوب بر قاچ تعبه سن الدقلى

حِينَ دَهْ جَمْلَه سِي قَبْضَه فَتَحَه كَوْرِي بُوْرْدِي وَ اَوَّلْ خَلَدَه
 شِيرَانِ قِيَالْ مَالِ غَنَائِمَه اِسْتِغَالَ اِيْدُوْبْ غُبَارِ
 اِهْمَالِي عَيْنِ اِمْهَالِ الرَّيْبَه اِكْتِحَالَ اِثْمِشْ بُولُنْدِ بِلَرْ
 نَدَكُوْجَهْدِ فِلْسَكْ بَرْمَرَادَه
 نَصِيْبْ اُولَرْ مَقْدَرْدَنْ زِيَادَه
 بُوْخُسَه اَخْذُوْا سِرْ اُولَانْ كَقَارْدَنْ جَنِكْ
 مَرْبُوْر اَحْوَالِ اِسْتِغْسَارِ اُولُنْدَقْدَه اَكْرَبَرْ مَقْدَارِ
 دَخِيْ جَنِكْ وَ بِيْكَارْ وَاَقْدَامْ كَارْ زَارْ اُولُنُوْبْ
 مَالِ غَنَائِمَه مُقَيَّدْ اُولْمَشَه جَمْلَه مَرْطَابُوْرِي اِبْرُوْبْ
 طَاغْ وَ كُھْسَارَه فِرَارْ وَ تَرْكْ دَارُوْدِيَارْ اِثْمِشْ
 اِجْبَارِ اَيْلِشْ لَرِيْدِي لِّلّٰهِ اَلْحَمْدُ كِيْرُوْنَصْرَتْ وَ غَزَتْ وَ غَلَبَه
 وَ فُرُصَتْ جُوْدَانِ سِلَامْ طَرْفِيْدَنْ بُولُنُوْبْ بُوْقَدَرْ سَخَا قَلْبِ
 وَ بِيْرَاقَلَرِي وَ طُوْبَلَرِي اَلْنَدَقْدَنْ صُكْرَه بِيْكَه قَرِيْبْ

کَرْدِ فُور طَارِیْ وَلَفْلَه نَوَعَا مَرْبُورَه صُورِتِ اَزِیْبِ وَصُحُوتِ
 کُوسْتَر مِکَلَه دِلِ غَمِکِن • وَ دِیْدَن مَکِن • اَوَلِش
 اِیْدِی خُدا وَ نِیْدَا رَحْمَتِ نَلَرِی کِیْفِتِ حَالَه وَاقِفِ
 اَوَلْدَلَرِنْدِ مَرْبُور قِشْمِرِی حُضُورِ سَعَادَتِ لَرِیْنَه
 کُورْدُوب شَرْفِ بَاوُوسِ سَعَادَتِ مَانُوسَلَرِیْلَه
 مَشْرِفِ اِیْدُوبِ رُوزِ مَرْبُورْدَه اَوْزِیْ اَبَالَتِی صَدَقَه
 بَیُوزِ مِشَلَرِ اِیْدِی • اِیْرَه سِی کُون کِه مَاهِ مَرْبُور ک
 یَکُومِی اَوْجَی کُونِی کِه یَوْمِ الْجُمُعَه دُر کُیُودِ لَاورَانِ
 شَیْرِخَنکِ جَنکِ اِیْمُونِ اَهْنِکِ اِیْدُوبِ کُفَّارِ خَاکِسَارِ
 مِیْدَانَه کَلَمَلَرِیْنَه نَاطِر • وَ رَزْمِ وَ بَیکَارَه
 حَاضِرِ کَرِیْبِ کَن مَلَا عِینِ مَرْبُورِ نِیْکِ خُوفِ دُرُوسَلَرِی
 اَزَالَه اَوَلَمَا مَغِیْنِ بَکُونِ دَخِی بَرْدَه اِسْتِیَارَدَه خُفِی
 وَ کَمِیْنِ اَخْتِفَادَه مَرْبُورِ اِیْدِی بَلَر • وَ قِشْمِرِ دُشْمَنِ دُر

وَمِمَّنْ تَذَكَّرَ أُولَئِينَ جِيُوشِ شَهَامَتِ نِهَادِ يَمِينِ وَيَسَارِ
 اسْتَوَارَ وَصَحَارَى وَجَالِ مَالِ أُلُوتِ صِهَارِ
 ارَاسْتَهْ وَلَا يَلِرْ يَبْرَاسْتَهْ أُولُوشِ اِيْدِي كُفَارِ مَسْ
 اِيْنَاهْ جُوْدِ اسْلَامْ بُو قَارِي قُولْدَنْ بُو رِيَهْ جَكَلِرِي
 دَنْ آكَاهْ أُولُعِينِ عَسْكَرِيْكَ قَلْبِيَهْ اِيْرَازِ يَادَهْ
 سُوَارْ كُوي بُو قَارُو قُولَهْ جَمْعِ اِيْمِشِ اِيْدِي اُولِيَهْ وَقْتِي
 مَبَارِزَانِ مِيْدَانِ كَارْ زَارَهْ كُيُوبْ وَجَرِجَهْ
 عَصَهْ يِيْكَارَهْ اَتْ سُوْرَبْ كَاهْ جَلْكَ تَفْكَ وَكَاهْ
 اَهْنَكْ يَلْنَكْ اِيْدِرْ كَنْ اَسَاغَهْ دِلَاوَرِ يَاشَا
 قُولِيْدَنْ چَاوُشْ زَادَهْ كُيُوبْ اَغِي بُو رِيُوبْ بَرِخِيْلِي
 اِيْلَرُو وَا رُوْبْ عَظِيْمْ جَنَكْ وَجَدَالِ وَحَرْبْ وَقِتَالِ
 اُولُوبْ بَعْدُ وَقْتِ عَصْرِ بَانْصَرْدَهْ سِلْجِدَارْ وَسِيَارْ
 عَسْكَرِيْكَ يُوْكَرْ كُيُوبْ اَغِي بُو رِيُوبْ اَلْزِدْ خِيْ جَلْ

ظَفَرُ نُوذُرٍ لِّبَلَهٗ وَجُودِ بَهٗ بُودَ لَرِ بِنِ افَاتُ وَلِيَّانْدَن مَّصُونِ
 وَمَا مُونِ اَلِيسُونِ رُبَاعِي حَقِّ تَعَالٰی دَوْلَتِ كَلَهٗ اَنِي مَسْرُورِ اَلِيسُونِ
 دُشْمَنِ دِي بِي اَلِنْدَهٗ مَجُورُ وَ مَقْهُورِ اَلِيسُونِ
 هَرَنَهٗ مَقْصُودِي وَا رَايَسَهٗ وَيْنِ دَا دَارِ جِهَانِ
 جَنْدِ اَمِلَا مِلَهٗ هَرَدِ اَنِي مَنصُورِ اَلِيسُونِ
 سَبَبِ سَفَرِ بَصَرَتِ قَرِينِ بَ وَا عِيَتْ جِهَانِ دَعِيَّتِ رَهِيْنِ
 اَوْلَدِ كَلَهٗ بُودَنِ اَقْدَمَ لِيَهٗ قِرَالِي اَوْلَسَرِ سَعَادَتِلُو
 بَادِشَاهِ عَالَمِيَّاهٗ حَضَرِ نَرْيَكِ اَجْدَا عِظَامِ
 وَا بَاءِ كِرَامَتِ نَرْيَكِ زَمَانِ سَعَادَتِ اَقْبَرِ اَنْلَرِ نَدَنِ بَرُو
 مَنَعَقَدِ وَ مَنَعَهٗ اَوْلَدِ وَ قَلَرِي خَرَجِ وَ وِيَرِ كُو لَرِ بِنِ
 سَالِ بَسَالِ سُدَهٗ سَنِيَهٗ سِيْدَنِ مِثَالِ لَرِيَهٗ اَرْسَالِ
 اِيَصَالِ اِيْدَهٗ كَلُوبِ بَرِ مَوْجِبِ عَهْدِ وَ بِيْمَانِ
 اَمِنِ وَ اَمَانِ صَاحِبِ قِرَانِي لَرِنْدَهٗ اَسُودِ مُحَالِ وَ شَادَانِ

جُوشِ جُوشِ بُوْشِ ۞ وَجُودِ دَرِیا خُروشِ ۞ غازیلِ سعادَتُلُوْ
 بادِشا هُكْ نَظَرِ اكسیرِ نائِرِ لَرنِیهِ دُوشِ ۞ اُولَدِدهِ بَسَنَدِ
 هُمایُونِ لَرنِیهِ مَظهِرِ ۞ وَنَظَرِ غَیابِ لَرنِیهِ مَنظَرِ ۞ اُولُغَیْنِ
 اُولِ اِنْ مَسَرَّتْ اَوْنَدَهْ قَامَتِ لِساقِ ۞ اِسْتَحْفَافِهْ مَناسِبِ
 خَلِیْعَتِ حَلَبِ ۞ صَحابِنا اللهُ تَعَالٰی عَنِ الْمُتَعَبِ ۞ ایلَهْ هَمِ مَنَدِ
 وَاوُلِ مَناصِبِ جَلِبَهْ ایلَهْ اَنْ جَندِ یُورْدِ یَزِ اَلْحَقِ مَسارِ اِلَیهِ
 مُصْطَفٰی یاشایِ اَبینِ ۞ اَلْاَعْلَمِ عَدْلِ ۞ اِنْصَافِ ایلَهْ شَهْرِ
 اَفاقِ اُولَدِ وَغَنِهْ عَامَهْ عَالَمِ اِتِّفَاقِ اَنْتِشِلِ یَدِ بُوْخُصُودِ
 سَعَادَتُلُوْ بادِشاهِ عَدْلِ پِشَهْ ۞ وَصَلابَتِ اَنْدِشَهْ ۞
 حَضَرِ نَریکِ ۞ اَنْ نَاذِ وَاَلَمَاناتِ اِلِیْ اَهْلِ مَضْمُونِ سَعادَتِ
 مَشْهُونَهْ مَاصَدَقِ اُولانِ اِحْسانِ مَرْتَبَهْ کَرامَتِدَنْ عَدْلِ
 اُولَدِ وَغِنَدَنْ غَیری جُهورِ حَاصِ وَعَوافِ صَدَفِزِ اَنْتِشِلِزِ
 وَمَسارِ اِلَیهِ کُجَلَهْ اَفْعَالِ بَسَنَدِ ۞ هَسَنَدَنْ غَیری اَهْلِ

فَبِخُصْلِ كِتَابِ مُعْتَبَرٍ نَكَاسِ حُجَّاجٍ وَاسْتِغْنَاءِ طَائِفَةٍ قَادِرٍ وَسَائِرِ
 فُتُوْنِ جَرِيهَةٍ دَهْ مَاهِرٍ ۝ اَوْلَدُوْنِ غِيَاظِهَا اِيْدِي مَاهِ مَرْبُورِ
 بَشِيحِي كُوْنِي كَلِمَةُ الْاَحَدِ دُرِّ مَنِيْلٍ مَرْبُورِدَةٍ دُسُورِ مَكْنَمِ
 مُشِيْرٍ مُفْخَمِ ۝ وَزِيْرٍ اَرْسَطُوْنَدِيْنِ قُوْدَانِ حَلِيْلِ بَاشَا
 حَضَرِ لِيْ سَطُوْنَه كَمَارِنْدَه كَلُوْبِ ۝ بَادِشَاهِ قَالِيْشَاهِ
 حَضَرِ لِيْ سَطُوْنَه كَمَارِنْدَه كَلُوْبِ ۝ بَادِشَاهِ قَالِيْشَاهِ
 حَضَرِ لِيْ سَطُوْنَه كَمَارِنْدَه كَلُوْبِ ۝ بَادِشَاهِ قَالِيْشَاهِ
 سَالِفُ لَذِكْرٍ اَوْلَانِ اَوْنِ سَكْنِ يَارِهَ فَرَاقِ شَيْقَه لِيْنِ
 اِيْكُوْنِ مِقْدَارِي قَوَاقِ بَدِ اَخْلَاقِ اَسِيْرِي كُوْرُوْبِ يَإِي
 نَحْتِ فَلَكَ مِقْدَارُ كُوْنِدَه نِيْكَوْنَسَارِ اِيْلِكَلَه مَسْتَحْوَعِيْ عِيَابِ
 شَهْرِ يَإِي ۝ وَمُسَوِّجِ نَوَازِيْشِ حَضَرِ كِيْئُوْرُ كِيْآبِي
 اَوْلَغِيْنِ عَمِيْرِ يَإِي اَوْرِيْنَه اِيْكِي فَاتِ خُلْعِ مَوْرِثِ
 اَلْبَسِيْجِ كِيْدِرْ لَذِكْرِ كَدْنِ صُكْرَه عَظِيْمِ طُوْبِ وَفَضْلِكَ اِيْدِيْ
 شَهْرِكَ اِيْدِيْ دُرِّ كَدْنِ صُكْرَه مَلَا عِيْنِ مَذْكُوْرِيْكَ كِيْمِيْنِي

حَالِ اَوْلَادِ قُلُوبِ اَجَلْدَن سَعَادَتُلُو بِاِدِشَاهُ دِينِ بِنَاهُ
 حَضَرِ تَلَرِيكَ جِلَّتِ شَجَاعَتِ اَوْلَانُ صُنُوفِ حِمِيَّتِ ظُهُورُ
 بَرُوزِ اِيَدُوبُ عَنَابِ مَلِكِ نَصِيْبُ وَهْدَايَتِ بِي غَا
 قَنَاجِ لَا نَظِيْرُ اَيْلَهُ كِهْ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرُ
 مُحَضَّرِ اِجْبَايِ مَرَّاسِمِ دِينِ مُبِينِ سَوَامِضَايِ قَوَائِنِ شَرِيعِ
 مَتِيْنِ اِيْجُونِ لِيْهِ لَمَعِيْنِ دَوْرُخِ مَكِيْنِ اَوْزُرُهُ سَفِيْنِ
 اَبْلَكِ مَرَادِ اَيْلِدِلَرِ قَضَعُهُ هَرْمَرَادِيْكَ مَرَادِ اَيْدِيْهِ سِنِ وَبِرْمَرِيْ
 سَاكْهَ اِيْ شَاهُ وَرَنِ اَفْسَرِ شَاهِنِشَاهِيْ
 بَهْرُهُ مَقْصُودِ كِيْسهْ اِسْتَهْ شُو حَضَرِ دَنَكْهْ
 دَخِيْ سَنِ اِسْتَمْدِيْنِ حَاضِرِ اِيْدِرُو اَللّٰهِيْ
 اَوَّلِ جِيْنِ مِيْمَتِ قَرِيْنِدْهُ سَعَادَتُلُو بِاِدِشَاهُ عَالَمِيْنَاهُ
 حَضَرِ تَلَرِيْ وَشَاوَرُهُمْ فِيْ اَلَمْرِ فَرْمَانِيْ اَوْزُرُهُ
 وَزَرَايِ دَوْلَتِ عَلَيْهِ وَوَكَلَايِ سَلْطَنَتِ حَلِيْهِ

حضور مستوجب الشُّرُوفِ لَيْسَ دَعْوَتِ اِيَدُوبِ اَمْرِ سَفَرِي
مُشَاوَرَةِ اِيَلْدُكُلُ يَدُنْ سَعِيدُونَ اَللّٰهُ تَعَالٰى يُوَسِّفُ رُضْرَتِ اَرْكَ
اِنْمَا يُوَلِّرُ كِرْدَنِ بَرَسَرِ دَارِ قَوِيْ اَلْقَدَارُ اَقْدَامِيْ اِيَلْ
دَرْجَةُ حُصُولِهِ مَوْصُولِ اَوْلِيَا سِيْ مَا مَوْلِدُ رَدِ بِرَجْمَلَه سِيْ شَعْنَه
اِقْدَامِ وَاَهْتِمَامِ اِيَلْدِيلُكُ يَنْتِ خَيْرِ اُمْتِ وَهِيْمَتِ
سَعْدِ مَقْبَلِ يَدُنْ رَجُوعِ اَنْبِيَا يُوْرِدُ بِلْزَكَمِ فَرْمَانِ
عَظِيْمِ اَنْشَانِ قُلُوبِ وَاِنِ الْاَرْضُ مَوْجِبَه جَوَابِ وَ
اَطْرَافِيْ سَيْرَانِ اِيَلْمَكِه وَسَيْلَه عَجَابِ بَسِيَا هُ ظَفَرِ
وَمُشَاهَدَه مُجَاهَدَه اِيَلْ حُصُولِ بَحَارَتِ فِيْ شَمَانِ وَصُولِ
مَيْتَسِ اَوَّلُورْ سِ شَيْخِيْ بَا يَبْعُوْلَه غِلَافِيْنِ طَشَرِ
جَقِيْمَه مَعْرَكَه مُرْدَانْدَه بُوزَاغَرْتِنَه وَقَلَمِ
تَا طَرِيْقِيْ سَيْرِدَه فَرْقِنِ قَلِيْلَه نَفْسِ عِبَارَاتِ وَبَا فِيْ صَحْنِ
عَدَمْدَن صَفْحَه وَجُودَه كُوْرْمَرِ اَسْمَانِ كِه دَا بَا مَحْمُودِ

مَنِيقَم بُوَسْفَر خَيْر خَاتَمُكَ اخْتِامِنَه مُشْرُوط دُر دِيو
 بُوَرُشَلَز اِيْدِي قَرْمَان وَاجِبُ الْاِذْعَان لَرِي اَوْزَرَه
 هَكَمَان سَاعَتِ اطْرَافِ مَالِكِ عُمَانِيْدَه اُولَان مِير مِير
 عَالِيْشَان وَكَكْنَفِ قَلْبِ وَجَاهِيْدَه اُولَان اَمْرُو
 حَكْمَو قُوِيْ اَلْاَرْكَانِ جَاوُشَان دِيوَانِ عَلِيْنِ اَبَلَه
 اَحْكَام وَاجِبَه الْاِحْتِرَام كُوْنْدَرِش اِيْدِي كِه حَاضِرُو
 مَهْنَا اُولُوْب نُوْرُو زَسْطَانِيْدَه اَرْدُوِي هَمِيُو
 نَصْرَتِ مَقْرُون وَجُوْدِ طَفْرِ نُوْرِ سَعَادَتِ
 مَر هُوْنَلِيْنِيَه مُلَا فِي اُولَا لَرِ شَوْلَدَمَكِه سُسْطَانِ
 بَهَار وَخَاقَانِ مُرَغ زَار وَوَلَايَتِ سَبْزِ زَار وَوَلِي
 وَشَهْرِ يَار اُولْدِي عَسَاكِرِ اَزْمَار وَنِيْزِ دَارَانِ
 اَشْجَارِ عِلْمِ سِرُو كُوْنِيْشِلِ سَجَا قَلْبِي وَصَحْنِ
 سَبْزِ زَانِ وَفَلَاغِ كِه سَارَه دِكْدِلَرِ بَهَادِرَانِ

مانندی بر سمند زمان سرتۀ سوارا ولد و غی حین ده
 کوس رحلت اور لوب و صورا نای غریبت اور لوب طاق
 جریخ انوسی صدا بیلۀ دولوب افاق جگانی طوندی
 افتاب عالمتاب کی زرین سن علمک و قمر پیگر
 زبنت لک اوچی اوج آسمان برینۀ عروج ایدوب
 سپاہ کواکب عدد و عسا کر گردون مائر ملائک
 مدد سوا فلک دولوب جارسوی شهر استنبول جوش
 خروشلۀ پر اور لوب و کجۀ کیدن چاوش و سیا و لک
 طورمه بوری به صا و لری و ازه سی دیوان فلک الاملاک
 پیوستۀ اولدی غبار سمند عالم نور دجندیان
 جوشن پوشدن چشم مہر خیر و روی سپهر تہر
 اور لوب انس و جان د و بستۀ اولدی
 روز روشن بیز شد از کرد اسب بیز کرد

اَزْدِرْ اَفَادَه زَكُوهُ
 اَلْمَحْمُودِ اَحْوَالِ زَمَادِ
 اَللّٰمُ بُوْهَيْبُ وَعَظَمَتْ
 اَلْمُؤْمِنَانِ زَمِيْنِ مَزْلَزَلِ
 وَلُوْبُ اَوْطَاقِ نُهْ طَاقِ لَرْدُوْنِ سَالِي سَنَهْ لَشِيْنِ
 وَالتَّجَادِيْ اَلْاٰخِرِ نَكْ بَدِيْحِيْ كُوْنِيْ حَمِيْدَهْ اَسْتَبُوْلُ دَارِ السَّلَامِ
 طَشْرُ دَاوُدْ بِاَسْمَا نَامِ مَزِيْلَهْ فُوْرِيْلُوْبُ جَنَابِ سَعَادَتِيْ
 دِيْحِيْ دَوْلَتِ وَاَقْبَالِ وَسَعَادَتِ وَاَجَلَالِ اَيْلَهْ مِيْلَانِ اَنْجَمِ
 نَبِيْ اَعْظَمِ مِثَالِ بِيْرُجِ شَرْفِ مَزُوْلِ بُوْرْدَقِ بَعْدَهْ
 عِيْسَا كَرِيْمِ اَوَانِ عَمَانِ بِيْ بَايَانِ نَبِيْ مَوْجِ مَوْجِ وَقَطْرِ
 بَارَانِ اَنْجَمِ اَسْمَانِ كِيْ جِيُوْشِ دُرْ بَا خُرُوْشِ زِيْنِ يُوْشِ
 فَوْجِ فَوْجِ كَلْمَهْ بَسْمَلِدِيْلِ سَعَادَتِيْلُوْ بِاِ دِشَاهْ عَالِيْنَا
 حَضْرَتِيْ دِيْحِيْ جَنَابِ اِيْزِدُ مِثْعَالِ اَجَلِ عَنِ الشَّيْءِ وَ
 وَالمِثَالِ تَقْدِسَتْ اَسْمَاوُهُ وَتَنَابَعَتْ بَعْمَاوُهُ
 حَضْرَتِيْ نَبِيْ غُلُوْغِيَايِيْ بِيْ هَمْمَا وَنُورَافْتِ فَوْجِ

بِخَشَا لَرَبِّهِ تَوَكَّلْ وَ
 وَهُمْ فَمَنْ الْأَصْفِيَانِدُ
 أَطَانُ الْأَنْبِيَا
 لَمَنْبِهِ نَوَسَاؤُ
 اسْتِنَادُ وَجْهَارِ بَارِ الْأَرْزُ وَصَحَابَهُ بَرْزُ الْوَارِ
 حَضْرَتِكَ أَرْوَاحُ مُقَدَّسَةٍ لَرَبِّي يَتَّبِعُوا حُكْمَهُ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ
 وَلَا يَتَّبِعُوا أَهْلَ فِتْنَةٍ خُفْرُ قَرِينِ لِي رَقْمًا مَعْنَا يَدُوبُ
 مَحْضُ نَهْدِ شَعَابِ اسْلَامِ سَعَادَتِ الْبَحَارِ وَتَسْبِيحِ
 مُبِينِ سَبْدِ الْأَنَامِ وَتَدْمِيرِ كُفَّارِ دُوزْخِ مَقَارِ
 وَتَقْرِيرِ فِجَارِ دُشْمَنِ اسْلَامِ أَجُونِ مَجَاهِدَانِ كَوَالِبِ شَمْلِ
 شَرِّ يَا انْظَامِ وَمُبَارِزَانِ حُسَامِ احْسِنَامِ وَمَرْجِ
 اسْتِقَامِ وَسَايِرُ وَزَرَاوِمِيرِ مِيرَانِ وَأَصْحَابِ مَنَا
 دِيَوَانِ عَلِيٍّ بِنِ اشْبَانِ فَخَاصَّةُ جَنَابِ سَعَادَتِ لَرَبِّكَ
 خَوَاجَةُ فَضِيلَتِ شَعَارِ لَرِي وَشَيْخُ الْأِسْلَامِ شَرِيعَتِ
 دَنَارِ لَرِي وَالَّتِي بُلُوكِ أَعَالِي وَبُكْجَرِي أَعَالِي سَايِرِ

طَوَائِفِ سِپَاهِ وَبِکَمَرِ بَانِ وَجَاشَنکِ بَرَانِ ۞ وَتَقَرُّفَهُ کَانَ
 وَجَاوُشَانِ ۞ وَطُوجِ بَیَانِ ۞ وَجَبَه جَبَانِ ۞ وَبِالْجَمَلِ بَرَدَنْ
 بَنَکَه ۞ وَبِیَنکَدَنْ بُوَز سَکَه ۞ وَارَنَجَه ۞ عُلُوفَه ۞ وَنِیَمَارُوزِ عَامَتَه
 مَتَصَرِّفِ اُولَانِ عَسَاکِرِ بِي شِمَارِ ۞ وَخُودِ نَصَرَتِ
 نُوْدِ بَیْنِ وَبِکَا رِیْلَه ۞ سَنَه ۞ مَرُورَه ۞ جَمَازِی ۞ اَلْاٰخِرَه ۞ سِنَتِ
 اَوْنِ الْمَسْجِدِ کُوْنِدَه ۞ دَارِ السَّلْطَنَه ۞ الْعِلْبَه ۞ حَمِیْدَه
 قُسْطَنْطِیْنَه ۞ دَنْ قَالِقُوبِ ۞ دَاوُدِ ۞ پَاشَا ۞ نَامِ ۞ مَنَزِلَه ۞ مَزُولِ
 اَبِلَسْکَرِ بَدِی ۞ چُونِ خُداوندِ کَارِ جَلِيلِ ۞ اَلْاَفْئِدَارِ ۞
 حَضَرِ نَمَرِی ۞ دَوْلَتِ ۞ اِقْبَالِ ۞ وَسَعَادَتِ ۞ اَجَلَالِ ۞ اِیْلَه
 مَنَزِلِ ۞ مَرُورِ ۞ نَزُولِ ۞ اَبْلَدِ ۞ مَهْمَرِ ۞ دِیَارِ ۞ دَنْ عَسَاکِرِ بِي
 شِمَارِ ۞ فَطَرَاتِ ۞ اَمْطَارِ ۞ بِي ۞ جَا ۞ جَا ۞ جَمْعِ ۞ اُولُوبِ ۞ سَبِيلِ
 کُوفَسَا ۞ دَوَارِ ۞ عَسَاکِرِ ۞ دَر ۞ بَايِ ۞ شَهَرِ ۞ بَارِی ۞ اِلَه ۞ مَلَا صِقِ ۞
 وَهَر ۞ مَرَفَدَنْ ۞ لَشْکَرِ ۞ ظَهْرِ ۞ بَکَرِ ۞ بِي ۞ کِرَانِ ۞ اَنْجَمِ ۞ اَسْمَانِ

او چینی کونی که یوم التبت در سعادت نوریادشاه
 فریدون غلام و ظفر اعلا و حضر نوریادشاه
 اقبال و سعادت و اجلال ایله برغوس نام قضیه
 نزول ایدوب اینده سی یوم الاحد ده او توراق فرمان
 اولند قد سلطان بحر و بر و آقان خشک و تر
 حضر نریک طبع شاهین ها شکار کری صید و شکار
 مایل اولغله یور فرورده آسمان منک بن اعظمی
 دار السعاده اغاسی سلیمان اغا حضر نری و
 شجاعت پیشه و صلابت اندیشه صدر اعظم حسین
 پاشا ایله معاسرت و رفارده نکاور فلکدن نشانه
 برسمند بادیا و براسب جهان پیمایه سوار اولوب
 خورشید جهان تاب مانند دشت و صحرا ده عرض جمال
 ایلد کده سنک خا بر تو حسدن لعل بدخشان کبی

سُرُورِ ایلدگده • بخود طفر ایشاؤ • و لشکر بلیک
 انتقام اعلای و نصرت انجام • و خیام گردون قیام
 لر بله قوللوقولری • و یوللویو لریجه قونوب راتمیلریدی
 بعد سعادتلوخداوندکار نیکی بار حضر تلرینک
 فرمان قدر توانلری شوبله وارده اولدیکه طوایف
 یکجریان له زمره جایک و جالاک و ششک • و ماهران
 جلیق تفل بلیک اهنکدر • بر میدانه نشان وضع
 اولنوب قواعد تفل اندازی • و لوازم دشمن کدارنده
 عرض هنر ایلبله لن • فرمان خداوندکار اوزره طوخ
 نامر نهز عظیمک اونه یقه سینده نشانلر دیکلوب
 یکجریان اغاسی • و طوزنه جی باشی • و اوده باسیلر ایلله
 جمعا یکجریان جمع اولوب • مصاف کوه قاف کی صاف
 اندر صاف دیرلوب • اول مردان رزم بر داز • و

دلبرانِ عدو کدازہ تفکر اندر وب نشان اور درمسلر
 ایدي • اول کون و لوله تفنگدن عالمی تنک • وقعی
 جردہ تنگی بنک ایشلریدی مت
 شود کلو و لوله و بر دی ساس چرخ والا یه
 صد اسن ایشدن ویدی قیامتد نشاندر
 اول کون نشان اوران بکیران اعطاف علیه وافر
 والطف جلیه متکاین به مظهر و شوب بجد سیم
 بنی و د و بند و کان • و قود فر و ان احسان
 اولندی • فی الحقیقه مراد نشان بهمانه ایدي • اول
 سبیل به بدل اولندی کذلک طویل درخی روین تن
 از ده های بکر قامت طوبی طعه گویند ابله نشان
 اوروب سعاد تلوحداوند کار حضرت لری این رزم
 بیکاری مشاهده یورمسلر در • ربای

بکی اولان عید الکرم پاشا که حاجی کی دیمکله معرو
 مقدماتا لیه لعین دوزخ مکنک اوضاع و اطوار
 و نیت بدکر دارلرندن خبرلر و دللر المغنیون ایچر و حلا
 کوندریش ایلی ● اول میرد لیر دشمن کیر دخی
 خدمت شهر یاریده دامن درمیان ایروب ●
 سبیل روان بی بیان اولوب اوز زنده اولان
 دلاوران و بهادران ایله ایچر و سرحد کیروب ●
 عنایت الیه ● و دولت پادشاهی ● ایله نفار
 خاکسار دن یار دللر کوندرمکله سعادت نلی ●
 پادشاه دخی احوال دشمن بدلی داردن خبردار
 اولوب میرموی الیه امر شریف اصدار ایلدیلر که
 شمدن صکره لیه لعین دوزخ مکنک و لایق ایجه
 اقلین الیه ● و وزیر اعظم و دستور اکرم حسین

بِأَسَانِكَ بِرَقَاجِ بَرَارِ وَكَارِ كَارِ اَدَمَلَرِي تَقْقِدِ اَحْوَالِ
 دُشْمَنِ بَدَا مَالِ وَتَحْصِصُ اقْوَالِ قِرَالِ بَرَكَشْتِه حَالِ
 اِيچُونِ اِرْسَالِ اُولَمِشَلَرِي اَلَرِ دَخِي اُولِ حِينِ مَبْنَتِ
 قَرِيْبِكِه بِرَقَاجِ زِنْدِه دِلَرِ لُونْدَرِ مِشَلَرِ اِيْدِي تَعْدِه
 مَنَزِلِ مَن بُوْرْدَنِ دَخِي رَحَلَتِ اُولُوبِ قُونِه كُوجِه وَ
 يُوْبِ اِيچِه اُونِ اِيكِي كُونِ قُونِاقِ اِيْدُوبِ سَنَه مَن بُوْره سَغْبَانِ
 اَلْمُطْمِنِكِ طُفُوْرِيچِي كُونِيكِه يَوْمِ اَلْمُتَلَادَرِ بَرُوْفِ
 مُبَارَكْدِه خُدَاوَنْدِ كَارِ دَاوُودِيَارِ حَضَرِ طَرِي عَسَاكِرِ
 بِيْشِمَارِ وَجُوْدِ اَبْرَارِ اِيْلَه دُونِه نَامِ مَنَزِلِه نَزُوْلِ
 اَلْمِشَلَرِيْدِي مَنَزِلِ مَرْبُوْرَه نَزُوْلِ اَبْدِ كَلْبَنْدِه وَزِ اَعْظَمِ
 حُسَيْنِ بِاَسَا حَضَرِ لَرْنِيكِ دَلِي بِاَسْبَسِي طُوْرِ مِشِ نَامِ
 دِلَاوَرِ دُوْرِ مَيُوْبِ بِرَقَاجِ بَارُوْ بَاوَرِ لَرِ اِيْلَه سَرْحَدِ
 كَفَارِ خَاكِسَارِه اِيْلَغَارِ اِيْدُوبِ وَارُوْبِ كَفَارِكِ

ایدی و فقر و رعایا کیه و رایج خالق الہا یاد ر ظلمہ
 ظلمدن حفظ و حراست و حال دگر تو نلینہ محنت و
 شفقت و نیجہ رضای الہی و مراسم عدالت پناہی
 اولدوغی مراتب ضمیر عدالت نالیدہ چہرہ کشا اولو
 مسکین مساکین غریبا و ممکن اما کر فقرا و اہل
 قرا دن مرور و عبور ایدن عسکر منصور و وجود موفور
 خلاف شرع و قانون و معایر امر و نہی ادا و
 اعلا و پای و نواہد علی الخصوص شخص ضعیف
 و مرد نحیفہ ظلم و تعدی و جر و نازی
 ایتوب مرکس انام دولت ابد مقرون و منکاو
 سعادت معدلت مشغولندہ اسودہ حال و مرفہ
 البال اولالری شویلیکہ ظلم و غدر را رعایا و براید
 فضولی برشتی النمش اولانحکم حقلر ندن کلتوب

جَزَاؤُنَا لَرِّینِ وَبِرَهْ لَرِّ دُورُ فَرَمَانِ شَرِیفِ لَرِّ صَادِرِ
 اَوَّلُغِیْنِ بُو خُصُوصِ اِیچُونِ اطْرَافِ وَ اَكْنَافِهْ اَدَمَلَرِ
 کُونْدَرِ لَدِ کَدَنْ صُکْرَهْ اَوْنَهْ سِی کُونِ یَا اَبَلَا جَابِرِی نَامِ
 مَنِزْ لَهْ نَزُولِ اَوَّلُغِیْنِ ایدی وَ زَبَرِ اعْظَمِ حَضَرِ لَرِّ
 بُو زَمِندَارِی دَمِ اَبَلَهْ خُفِیَّهْ اَلْقُوتِ اَلْبَغَارِ ایدُوبِ
 کِبَرِ بُو نَاقِ کِهْ اُوزُونِ عَلِی جَابِرِی دِیْمِکَلَهْ مَعْرِ وَ قَدَرِ
 وَ اَرْدُ قَلْبِ نَدَهْ فَرَمَانِ قَدَرِ تَوَانِ خَاقَانِی هَمَا وَ اَمْرِ جَبَانِ
 سُلْطَانِی بَهْ مُغَايِرِ وَ مَضْعِ اَرَنْکَابِ اَبَلِیْنِ اَشْرَافِهْ
 مُوجِبِ عِمْرِتِ وَ سَبَبِ نَصَبِ اِیچُونِ بَرِ قَاجِنِهْ
 تَحْکَمِ ضَرْبِ وَلَتِ ایدُوبِ بَرِ پَنجه سِنکِ دَخِی بُو بُولَرِیْنِ
 اُورُوبِ فَرَمَانِ خُدا وَ نَدَا رِی اِجْرَا ایلدیلرْ بَعْدَهْ
 مَنِزْ لَهْ مَن بُو رَدَنْ دَخِی رَحْلَتِ ایدُوبِ بَشِیجِی کُونْدَهْ کِهْ
 مَاهِ مَر بُو رُکْشِ بَکَرِی اِیچِی کُونِی بُو مَرِ اَلْاَشْهَبِیْنِ دُرُ حِلْ

جِسْرًا وَلَانَ اِسْكَافِي نَامَ مَنَزِلَهُ نَزُولًا وَلِنُوبَ لَكِنْ جِسْرِ
 مَن بُورَ هَوُوزِ دَرَجَهْ هَامَرُ وَاخْتِاَمَ اِيَرَمِشْ اِيْدِي ۞
 اُولُ جِيْنِ فُتُوْحِ فَرِيْنِ دَهْ سَعَادَتُلُوْ يَادِشْ كَاهْ جَمْ جَاهْ
 حَضَرِ نَلَرِي طُوْنَهْ صُوْنِيْكَ اَوْتَهْ طَرَفِيْ كِهْ بَغْدَانْ
 بَقَهْ سِيْدِ رَجْمَكْ مَرَادِشْ بِيْلَرِي اَوْتَمِيْنِ بَرِ بَلْعَرَادْ
 شَيْقَهْ سِيْنَهْ سَوَارِ اَوْتُوْبْ ۞ بَرِ قَاجْ دَفْعَهْ اَوْتَهْ
 بَقَا يَهْ كُجُوْبْ كَلْدِ كَلَرِيْنْدَهْ صُكْرُ اَوْتَا فِ كَرْدُوْنِ طَا قَلِيْ
 بَرِيْنِي دِيْجِيْ جِسْرِ مَن بُورِ اَوْرِ رِيْپَهْ فُوْرُوْبْ كُوْنْدَزَلَرِ
 اَنْدَهْ اَرَامْ وَفِيْاَمْ ۞ وَكِيْجَهْ لَرْدَهْ اُولُ بَرِ جِيْشِ فَلَكَ فَرَسَا
 لَرِ كِهْ جَانِ نَنْ بِيْ قَلْبِ عَسْكَرِ فُوْرَ مَانْدَهْ وَطَنِ طُوْشِ
 اِيْدِيْ ۞ اَنْدَهْ نُوْمُوْشِيْاَمْ اِيْدِرْ لَرْدِيْ وَذِكْرُ اَوْتَلَا
 جِيْرْ هَمَا يُوْنُكْ اِيْچِيْنْدَهْ عِيُوْفَهْ بِيُوْسَنَهْ بَرِ كُوْهْ بَرِ
 شُكُوْهْ وَاقِعْ اَوْتَمِشْ اِيْدِيْ كِهْ كُوْهْ قَا فِ يَانْدَهْ خَرَفَلْ

حَقِيرٌ • وَجَبَلَ الْبَرْزَقَيْنِدُهُ جَوْزِ صَغِيرٍ اِيْدِي اَوَّلِ كُوهِ
 وَالْاَلَاكَ فَوْقِنْدُهُ بِرَقَصَرِ بِالَا • وَاَوَّلَ قَصْرِ نَادِرَةِ
 الْعَصْرِ اِيْمَرِ بِرَقَحِ رَعْنَا • فَوْرَمَشِ اِيْدِي كِه بِرَشِمِ
 فَلَكِ نَظَرِي • وَدِيْدَهُ مَلِكِ عَدِلِي • كُوْرَمَشِ اِيْدِي
 اَوَّلِ نَحْتِ رَعْنَا اَوْزَرَهُ جُلُوسِ اِيْدِي وَبِ كُوْنِ كِي مَرَجَانِيهِ
 نَظَرِ اِنْدَا • وَسِرْ وَكِي مَرَطِفَه كِرْدَنِ اَفْرَازِ •
 اَوَّلُوبِ اِجْمَاعِ عَسَاكِرِ دُشْمَنِ بِيكَارِ • وَانَامِ حَسِرِ
 كِرْدُونِ طَائِقِ اسْتَوَارِهِ نَاطِرِ مَتَرِ قَبْلِ كِرْدَنِ نَاكَاهِ •
 اَوْزِي حَافِظَه سِنْدَه اَوْلَانِ حُسَيْنِ يَاسَا طَرَفِيْدَنِ
 بِشِيرِ سَعَادَتِ بَشِيرِ • بِرَقَاجِ نَقَرِ اَدَمَلَرِ كَلُوبِ سُوْبَلِه
 اَبْشَارِ وَاشْعَارِ اَيْلِدِ بِلَرِكِه فَرَاقِ بَدِ اخْلَاقِ • اَوْزِي
 جَانِبِ لَرْنَدِ اَوْلَانِ قَصَبَاتِ وَفَرَاغِي نَهَبِ وَغَارَتِ
 وَحَرَقِ وَخَسَارَتِ اَيْلَكِ اِيْمُونِ اَوْنِ سَكِنِ يَارَه

بَرَّانَ وَزَمَانَ كُذْرَانَ اَمِنْ بِدِيكَ اطْرَافِ جَوَائِبِ دَنْ
 كُفَّارِ دُورِخِ قَرَارُكَ بَاشُ وِدِي بِاِي مَحَبَّتِ
 فَلَكَ مِقْدَارُ وَاوَزَنُكَ نَهْ رَوَاقِ عَدَالَتِ شِعَارِ
 لَرِبَهْ دِلْفَكَارُ وَنُكُونُ سَارُ كُورُكِيَهْ اِيْدِي وَبُو
 خَبَرِ مَسَرَّتِ اَشْرَكِ عَقْبِنِدِهْ كِهْ مَا هُ مِنْ بُوْرُكَ بِكْرِ ي
 اَلشَّيْخِي كُونِي كِهْ يَوْمُ الْخُطَاوَرِ وَزِيرِي عَدِيلِ
 قُودَانِ خَلِيلِ يَاشَا طَرَفِدِنْ دِي مَكُونُ بِلَا اِيلَهْ
 اَدَمَلَرِ كَلُوبُ قَرْدِ كُزْ بُوْغَا زَنْدِهْ بَشْ يَارِهْ فَرَاقِ
 شَقِيَهْ لَرَبِّي اَلُوبُ بِنَا اِيْلَهْ تَعَالَى اِيْمِنِدِهْ اُولَانِ
 مَلَا عِيْنِي كَرْدَابِ بِيْعِ زَهْرَابِ اِيلَهْ غَرَقِ وَشَحْشِي
 اَتَشْبَارِ اِيلَهْ نَارِ عَدَمَهْ حَرَقِ اِيلَدِ وَكَلَرِنْ بَشِيرِ
 اِيْلَشَلَرِ يَدِي عَدَوِي دِيْنِ اَسْلَايِ خُدا غَرَقِ بِلَا
 اَسُونِ اَجُودِ شَهْرِ يَارِيْكَ فِلَحِنْ بَرِضِيَا اَسُونِ

بِرِزْبَرِ حُضُورِ خُدا وَنِدْكَارِ اَوْ كِذْنِ لُذْزِ اَبْدُورِ يَلُوبِ
 دَوَامِ دَوْلَتِ يادِشاهی وَ قِیامِ حُشْمَتِ شهنشاهی
 ادْعِیهِ سِنَه مَدِ اَوْ مِ اُولُش لَرِ یَدِ
 زهی اِنْعَامِ و احْسَانِ خُدا وَ نِدْكَارِ مِجَنَشَا
 قُلْ قُلْ جِلْدِ یَدِ دَرِیا اَلْاِحْسَانِ حَقِ
 اَوْجِ کَوْنِ مَطْلَعِ فَلَکِ بَا مَدَنِ مَقْطَعِ شَفِیقِ شَامِه دِکِنِ
 وَ زَرای عِظَامِ و وُکَلایِ کِرَامِ و دَفْتَرِ دَارانِ دَوِ
 الاِخْتِرَامِ و سَا یَرِ کُتَابِ عِطَارِ دِافَلَامِ سَا یَدِ بَانِ
 فَلَکِ فَرَسَا و جِیَرِ زَرِ یَکَارِ کَرْدُونِ اسَا تَحْتِنْدِه
 اَوُتُورُوبِ کِجَرِ طایِفَه سِی بِرِ رَا یَکِشِ کَلُوبِ اِنْعَامِ و احْسَا
 نَلَرِ بِنِ اَلُوبِ و سَعَادَتِ لُوبِ اَدِشَا و فَرِیْدُونِ غَلَامِ و
 شهنشَا و ظَفَرِ اَعْلَامِ حَضَرِ نَلَرِ اِیچُونِ مَقْدَمِ اَحْسِینِ
 بَاشایِ بَلَنْدِ جَا یِ و اَصْفَرایِ حَضَرِ نَلَرِ عَادِ لِه

خَدَوْنِدَا رَحْمَتُكَ لَرِي بِر قَاج طُوبِ إِلَه قَسَمِي وَ
 حُسَيْنِ بِاشَايِ اِرْسَالِ اِيْمَلَرِي مَذْكُور لَوْ دَخِي وَرُوبِ
 رُوزِ مَرْبُورْدَه بَلَقَه مِنْ بُورِي مُحَاصِرِ اِيْدُوبِ جَوَازِ
 اَرْبَعَه سِنْدَه طُولُور قُورُوبِ وَارُوشِنْ اِحْرَاقِ بِالِشَارِ
 اِيْدُوبِ جَمِيعِ طَوَارِكُنْ وَاسْبَابِ وَارِزْ اَقْلَرِنْ نَهَبِ وَ
 غَارَتْ اِيْدُوبِ بِر مَرْبَه مَالِ غَنَائِمِ الْمِشْلَرِ دُرُكِه
 قَابِلِ قَبِيْر دِكْلَرِ اَخْشَامِ اِيْرَ شَمَكْ كَلَه كَبِيْر وَارْدُويِ
 هُمَايُونَه عَوْدَتْ اِلَيْشَلَرِ بِدِكْهٖ وَقِدْوَه اَخْوَاصِ وَ
 الْمُقْرِيبِيْنَ عَمْدُ اَصْحَابِ الْغِيْرِ وَالْتَّكِيْنِ مُعْتَمِدِ
 الْمُلُوكِ وَالسَّلَاطِيْنِ اَنْبِيْرِ الْحَضَرِ اِلَعْلِيَّه السُّلْطَانِيَّه
 جَلِيْسِ اَلْذَوَلَه السِّنِيَّه اَلْحَاقَانِيَّه صَاحِبِ التَّدْبِيْرِ
 وَالفِرَاسَه مَالِكِ الْعَقْلِ وَالْكِيَاسَه دَارِ السَّعَادَه
 اَغَايِي سُلَيْمَانَ اَغَا حَضَرِ تَلَرِكِه بَاعِثِ مَظَاهِرِ اللُّطْفِ

وَالْأَخْسَانُ ۝ حَارِسِ سِرِّ اِيْرَ اَسْرَارِ سِيْهَانُ ۝ مَصْبِيْحِ مَحَارِ
 مُرَادَاتِ اَرْبَابِ حَاجَاتِ ۝ وَمَشَاعِلِ مَحَافِلِ مَقَاصِدِ جَمْعُورِ
 اَغْوَاتِ ۝ دُرِّي الْحَقِيقَةِ جَلَالَتِ وَتَهَامِتِ مُنْقَادِ ۝
 طَبِيعِ نِكُوْكَارِي ۝ وَدِرَايَتِ وَشَجَاعَتِ مُنْقَادِ ۝ نِهَادِ خُوبِ
 كِرْدِ دِرِي ۝ اَوْلِيْغَيْنِ هَمِيْشَه خِدْمَاتِ مَبْرُورِ ۝ سِيْ مُسْتَوِ
 رَافَتِ شَهْرِيَارِي ۝ وَمَسَاعِيْ مُشْكُورِ ۝ سِيْ مُسْتَلِمِ ۝
 عَاطِفَتِ كَامَكَارِي ۝ اِيْذِي رُوْزِ مَرْمُورِ ۝ دِلَاوَرَانِ
 جَوْشَنِ بُوْشِ ۝ وَنِهَادِ رَانِ ۝ دِرَايِ خُرُوشِ ۝ فَاْرِسِ
 مِيْدَانِ رَزْمِ وُكَارِ ۝ زَارِ چَايَكِ سُوَارِ سَبْ هَوَارِ ۝
 كَنْدُوْبِهِ مُتَعَلِّقِ بِيْجِهِ جُوْدِ اَبْرَارِ ۝ وَشَجَاعَتِ شِعَارِ
 اِيْلَهِ فَاَرْشُوْدِ شَمَنِ يَفَاسِنِه ۝ كُوبِ قُوْتِ قَاهِرِ ۝ يَادِشَا
 وَصَلَابَتِ ظَاهِرِ دِيْنِ بِيْسَاهِي ۝ بَرْمِ كَاتِنْدَه ۝ اَنْوَاعِ خِدْمَاتِ
 عَلَيْهِ ۝ وَاصْنَافِ مَسَاعِيْ جَلِيْتِه ۝ لَرِي وَجُوْدِه ۝ كُوبِ

دِکْر کُونُ وِجْکَر خُونُ وِمْغُونُ ۞ اُولُقْ مُقَرَّر دُرُوعَا کِرِ
 فِرَاوَانُ ۞ وِجُونُ دِی بَا یَانُ ۞ اِیْلَه پَادِشَاه دِیْنِ اِسْلَامِ
 جَوَابِ وَاطْرَا فِرِی اِحَاطَه وِمْحَاصِرِ اِنْشِرَا وِلَاکَرِ حَا
 زَا یِ صَابِ بَیْشِ ۞ وِفِکْر نَاقِبِ غَاقِبِ اَنْدَیْشِ ۞ اُولُذْکَه
 عِلَاجِ وَاَقِعَه بَیْشِ اَزْ وُقُوعِ بَا یَدِ کَرْدِ ۞ مَضْمُونِ اَوْزَرِ
 بَقِیَّه السُّیُوفِ دِخِی عِلْفِ بَیْخِ وِطْعَمَه شِمْشِیْرِ بِی ۞
 دِ رِیغِ اُولُکِ دِیْنِ تَدَارُکِ خَلَاصِ جَانِ ۞ وِمْدَاوَا یِ مَرَضِ
 جَانِ اَمْرِ نَدِ دَقِیْقَه فُوتِ اَمِیْه وِزِ ۞ فِی الْحَقِیْقَه قَاعِدَه
 مُسْتَحْسَنَه خَاقَانِ ۞ وِشِیْه مَرَضِیْه اَلْ عِشْمَانِ ۞
 عِجَازِی فُوتُ وِزْ بُوْنِی اُولُکِ دِرْ مَلْکِ اُولُیُوبِ بِلَکِ
 اِسْتِیْمَانِ وِاسْتِخْلَاصِ اِلْ نِجَاسِ اَیْدِ نَلْ اَنْوَاعِ نَوَازِشِ
 خُسْرَوَانِ ۞ وَاَصْنَافِ اَرَامِشِ خَاقَانِ ۞ لِرِی اِیْلَه مُقَرَّر دُرُ
 مُشْرِفِ اُولُقْ مُقَرَّر دُرُ دِ بُوَازِ تَه سِی کُونِ کِه مَاهِ مَرْبُورِ

وَعَبَّهٗ عَلَيْهِ خَافِي لَرِيهٖ اِرْسَالِ اِيْدِ بَجِيهٖ دَكِيْنِ
مُقَرَّبِ وَمُعْتَبَرِ اَدْمَلَرْدَنْ بَرِ قَاجِ بَلَلُو وَبَاشْلُو كَا فَرِ كَرِي
رَهْنِ طَرَفِيْلَهٗ وَبِرْدَكَلَرْدَنْ صُنْكُهٗ مَاهِ مَرْبُورْ كِ بَكْرِي
اَوْجِي كُوْنِي كِهٖ يَوْمِ الْاَحَدِ دُرْدَوْلَتْ وَاِقْبَالِ هَوَسَعَاتِ
اِجْلَالِ اَيْلَهٗ مَحَلِ مَرْبُورْدَنْ رَحَلَتْ اِيْدُوبِ تَحْتِ فَرِيحِ
بَخْتَلَرِي صَوِيْبَهٗ عَطْفِ عِيَانِ يُوْرُبِ حَقِيْقَتِ حَالِ
وَكَيْفِيَّتِ مَالِ فِكْرِ دَقِيْقِ اَيْلَهٗ تَدَقِيْقِ اَوَّلِنَسَهٗ بُوْفُوْحَاتِ
ظَفَرِ اِنْجَامِ مَفَاخِرِ اِسْلَامِ بَرِ تَارِيْحِدَهٗ طُهورَهٗ مَلْدُوْكِ
مُقَرَّرْدَرْ خُصُوْصَاجَتِ مَكَانِ فَرْدُوسِ اَشْيَانِ
مَرْجُومِ وَمَغْفُوْرَهٗ سُلْطَانِ سُلَيْمَانِ خَانِ
عَلَيْهِ الرِّحْمَةُ وَالْفُغْرَانِ حَضَرِ تَلَرِيْكَهٖ فَاْرِيحِ هَفْتِ
اَقْلِيْمِ اَوْكُوبِ دَبْدَهٗ كُوسِ وَهَيْبَتِي رُبْعِ مَسْكُوْنَهٗ
وَلَوْلَهٗ وَطَنْطَنَهٗ فَرُّوْشُوْكَتِي هَفْتِ اَقْلِيْمِ زَلْزَلَهٗ

